Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 251 (943 | Łódź, Wtorek 2 Listopada 1926 | זיבעטער יאָהרגאַנג | לאָדז דינסטאָג כה. מרחשון תרפ"ז. | Nr. 251 (943

24-71 .אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

יודישע האַנדווערקער צום מלוכה-פּרעזידענט.

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער צענטראַלער-האַנדווערקער-פערבאַנד האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון דער קאַנצעלאַריע פון מלוכה-פּרעזידענט, אַז דער מלוכה-פּרעזידענט וועט אויפנעהמען אַ דעלעגאַציע פון די יודישע האַנדווערקער.

די יודישע האַנדווערקער וועלען אויף דער אויפנאַהמע בעריהרען די פראַגען וועגען פראָיעקטירטען צעכען-געזעץ.

די פראַנצויזיש - דייטשע דערנעהנטערונג.

בערלין, 1 (א.ט.ע.) מיניסטער שטרעזעמאַן איז צוריקגעקומען און האָט אויף אַ זיצונג פון דער רייכסטאַג-קאָמיסיע פאַר אויסלענדישע ענינים געהאַלטען אַן אינפאָרמאַציע-רעפעראַט וועגען די פראַנצויזיש-דייטשע אונטערהאַנדלונגען די קאָמיסיע האָט נישט אָנגענומען קיין שום רעזאָלוציע.

בערלין, 1 א.ט.ע.) דער קאַנצלער מאַרקס האָט אויף אַ זיצונג פון אויספיהרונגס-קאָמיטעט פון די צענטער-גרופּירונגען געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער אינערליכער און אויסערליכער פּאָליטיק פון דייטשלאַנד און צוזאַמענהאַנג מיט די דייטש-פראַנצויזישע אונטערהאַנדלונגען. לויט'ן קאַנצלערס מיינונג טראָגען די אונטערהאַנדלונגען אַן איבערגאַנגס-כאַראַקטער און האָבען געקענט זיין פאָראויסגעזעהען שוין לאַנג.

בערלין, 1 (א.ט.ע.). זונטאָג ביי נאַכט איז אין ריינהאַרד-טעאַטער פאָרגעקומען די פייערונג פון ריינהאַרד'ס יובילעאום. אין דער פייערונג האָבען אַנטייל גענומען רעגירונגס-פאָרשטעהער, דער שטאָדט-פּרעזידענט פון בערלין א. אַנד. צווישען די דעלעגאַציעס האָט אויך זיך געצויגען די אויפמערקזאַמקייט די פראַנצויזישע דעלעגאַציע מיט טריסטען בערנהאַרט בראש.

פון ציוניסטישען פּאַרטיי-ראַט.

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען שפּעט ביינאַכט איז די פּערמאַנענץ-קאָמיסיע געקומען צו אַ הסכם, אַז אינ'ם נייעם צ. ק. זאָלען געוועהלט ווערען צו 8 מיטגלידער פון די גרופּען „עת לבנות" און „על המשמר".

היינט פאַרמיטאָג ווען ס'איז בעקאַנט געוואָרען דער בעשלוס האָבען די אַנהענגער פון „עת לבנות" נישט געוואָלט אויף איהם מסכים זיין און געפאָדערט פאַר זיך 10 פּלעצער פון די 16. נאָך לייבענשאַפטליכע וכוחים איז ווידער געוועהלט געוואָרען אַ נייע קאָמיסיע, וואָס דאַרף אויסאַרבייטען די ליסטע פונ'ם נייעם צ. ק.

בלוטיגע צוזאַמענשטויסען
פון די שטרייקענדע קויהלענאַרבייטער מיט פּאָליציי

לאָנדאָן, 1. (ספּ. טעל.) אין סטאַפאָרקשירער קויהלען-גרובען זענען פאָרגעקומען גרויסע אומרוהען. 6000 שטרייקענדע זענען בעפאַלען די שטרייקברעכער האָבען זיי שטאַרק צושלאָגען. זיי האָבען אויך צושטערט די איינאָרדנונג אין די קויהלען-גרובען. אין איינינע קויהלען-גרובען וועט מען נישט קענען אַרבייטען איינינע חדשים.

אויפ'ן אָרט פון די אומרוהען זענען אָנגעקומען עטליכע הונדערט פּאָליציאַנטען. די שטרייקענדע קויהלען-אַרבייטער האָבען זיי בעוואָרפען מיט שטיינער, וואָס זיי האָבען גענאָמען פון אַ דערבייאיגער פאַבריקס-געביידע. עטליכע צענדליג פּאָליציאַנטען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. דער צוזאַמענשטויס האָט געדויערט איינינע שעה. דער פאַל ציי איז געלונגען צוצוטרייבען די שטרייקענדע נישט אָנוועזענדיג קיין הייס געוועהר.

ווער האָט ענטדעקט אַמעריקאַ?

מאַדריד 1 (ספּ. טעל.) די היגע גרויסע שפּאַנישע צייטונג א. ב. צ. האָט איצט בעשטימט אַ סומע פון 7,000 דאָלאַר (50 טויזענד פעזעס) פאַר'ן ענטדעקער פון קאָלומבוס'עס, אַמעריקאַ'ס ענטדעקערס נאַציאָנאַליטעט.

די צייטונג שטעלט אַזוי איהר פראַגע: וואָס פאַר אַ לאַנד האָט דעם כבוד צו זיין דער ענטדעקער פון אַמעריקאַ?

די צייטונג איז, פאַרשטעהט זיך, זיכער, אַז קאָלומבוס איז אַ שפּאַניער. לעצטענס, ווי בעקאַנט, זענען פאַרעפענטליכט געוואָרען פיל ווערק, וואָס באַמיהען זיך בעווייזען, אַז קאָלומבוס איז נישט קיין שפּאַניער. פיל האַלטען נאָר, אַז ער איז געווען אַ יוד, אַ מאַראַן...

דער שטרייט וועגען דעם, צו וועלכער נאַציאָנאַליטעט עס האָט געהערט קאָלומבוס, ווערט ווייטער געפיהרט מיט אַלץ אַ גרעסערען איממעט.

נצחון פון סאָציאַליסטען אין זאַקסען.

בערלין, 1 (אַטע) בעת די וואַהלען צום זאַקסישען סיים וואָס זענען פאַרגעקומען זונטאָג האָבען אַלע פּאַרטייען געליטען אַ מפּלה א חוץ די קאָמוניסטען, וועלכע האָבען בעקומען 432 טויזענד שטימען אנשטאָט 294 טויזענד, וועלכע זיי האָבען דערהאַלטען בעת די לעצטע וואַהלען.

Dr. med.
H. Nadel
Piotrkowska 17
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריק געקעהרט.

אַ נייער אַטענטאַט אויף מוסאָליני'ן.
המון לינטשט אויפ'ן אָרט דעם אָנפאַלער.

בולאָן, 1 (ספּ. טעל.) אַרום 5 מיט 40 אין אָוונט, ווען מוסאָליני איז אַרויסגעגאַנגען פון דער הויך-שול, וואו ס'איז פאָרגעקומען די ערעפנונג פון וויסענשאַפטס-קאָנגרעס, כדי צו פאָהרען אויפ'ן וואָקזאַל — האָט עפּעס אַ יונגער-מאַן געשאָסען צום פּרעמיער פון אַ רעוואָלווער. מוסאָליני האָט גאָרנישט געליטען. דער אַטענטאַטער איז תיכף אַרומגערינגעלט געוואָרען און איז געלינטשט געוואָרען דורכ'ן המון, אַזוי, אַז ס'איז אוממעגליך געווען פעסטצושטעלען זיין פּערזענליכקייט. מוסאָליני איז אַוועק צום וואָקזאַל, וואו ער האָט געהאַלטען אַ רעדע צו די אָפיצירען, וואָס זענען געווען פערזאַמעלט אויפ'ן פּלאַץ. דערנאָך איז ער מיט אַ ספּעציעלען צוג אָבגעפאָהרען קיין פּאַרמאַ.

בולאָן 1 אין די בולאָנער פייערליכקייטען האָט זיך בעטייליגט אַ המון פון 100,000 מענשען. מוסאָליני איז געקומען אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ רייטענדיג, אַרומגערינגעלט פון דער מיליץ פון פאַשיסטען פון דער רעגירונג און אַרמעע.

צוליב דעם 4 יאָהר-צייט פונ'ם מאַרש אויף רוים האָט מוסאָליני פון פערד אַראָפּ געהאַלטען אַ רעדע, אַז אַ דאַנק דעם פאַשיזם איז פאַר דער בעפעלקערונג געוואָרען אַ רעאַליטעט דאָס שטרעבען צו אַ-מאַכטיגער מלוכה, וועלכע זאָל גישט זיין בעדראָהט נישט פון אינעווייניג און נישט פון אויסענווייניג.

רוים, 1 (אַטע) דער אַטענטאַטער האָט געשאָסען אויף מוסאָליני'ן אויף דער דיסטאַנץ פון איין מעטער. די קויל האָט געטראָפען אין אַ אָרדען און מוסאָליני איז געבליבען אומבערירט. די מעדיצינישע אונטערזוכונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער טויט פונ'ם אַטענטעטער איז געקומען פון דערשטיקונג און פון 14 וואונדען מיט אַ שטילעט.

רוים, 1 (אַטע) דער המון האָט אין מיילאַנד דעמאָלירט די רעדאַקציעס פון די צייטונגען „אוואַנטי" און „אוניטאַ". דער סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט באַטעסטרי איז דורכ'ן המון שטאַרק צושלאָגען געוואָרען.

רוים, 1 (א.ט.ע.). דער אָנפאַלער אויף מוסאָליני איז געווען אַ 15-יאָהריגער יונגעל מאַטעאָ זאַמבאָני, אַ זוהן פון אַ פערמעגליכען בירגער פערלעגער און אינהאַבער פון אַ דרוקעריי אין בולאָן. דער פאָטער, וואָס האָט איהם ערלויבט בי גפהן אויף אַן אויספלוג איז בעאומרוהיגט-געוואָרען מיט זיין לאַנגער אָפּוועזענהייט. ער האָט געמאָלדען אין פּאָליציי. מ'האָט איהם געוויזען דעם געליגענעם קערפּער פונ'ם אַטענטעטער און, ער האָט איהם דערקענט דורך אַן אָנדענקונגס מעדאַל, וואָס מ'האָט ביי איהם געפונען.

רוים, 1 (אטע.) די ידיעה וועגען אַטענטאַט איז אָנגעקומען אין רוים אין אָוונט. די גאַסען זענען באַלד אויסגעדעקאָרירט געוואָרען מיט פאָנען און אילומינירט. דער קעניג האָט אַרויסגעשיקט אַ דעפּעשע צו מוסאָליני'ן, אין וועלכער ער גראַטולירט איהם און דריקט אויס זיין אויפרעגונג צוליב'ן אַטענטאַט.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער געשעצטען לאַנגיעהריגען פערוואַלטונגס מיטגליד און עהרען לייטער פון אונזער יתומים-הויז ה' נתן גאָלדאך, צוליב'ן טויט פון זיין שוואָגער

דוד פּערסטער נ. ע.

המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!

די פערוואַלטונג פון בית היתומים
זג' רושער 40.
567

Dr. med. Braun
[illegible] 23, טעל. 40-26
נעמט אָן פון 9—12 און פון 5—8 אָוונט.

דערמיט דריק איך אויס מיין שעפ ה' פּערלע, צוליב'ן טויט פון זיין פאָטער
צבי הערש נ. ע.
מיין האַרציגסטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט!
544
יצחק גראָסמאַן.

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.
היינט, 8.30 אין אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4)
אַ פייערליכע פערזאַמלונג
געווידמעט דעם 9-טען יאָהר-צייט פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע.
מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: דעפּ. ד"ר י. ראָזענבלאַט און ה' מ. לימאַן.
אַריינגאַנג פריי!
571

פון צענטר. האַנדווערקער-פערבאַנד
4 פּאָלודניאָוואַ 4.
זונטאָג, דעם 7. ד. ח. פּינקטליך 7½ אין אָוונט קומט פאָר אין איינענעם לאָקאַל — אַ גרויסע
האַנדווערקער-פערזאַמלונג
וועגען דעם אופן פון אַ ראַציאָנעלע פונאַנדערטיילונג פון די אונז צוגעטיילטע געלדער פון דער רעגירונג דורך פ.ק.א. פאַר די האַנדווערקער.
צוליב דער וויכטיגקייט פון דער זאַך, קומט מאַסענוויין!
572
די פערוואַלטונג פון צענטר. האַנדוו.-פערבאַנד.

דייטש־פראַנצויזישע מיליטער־בונד

וויל שאַפֿן דער דייטשער אייזן־קעניג רעכבערג.

בערלין, 1 (ספּ. טעל.) דער דייטשער גרויס־אינדוסטריעלער אַרנאָלד רעכבערג, דער נייער אייזן־קעניג, וואָס האָט ערשט אַדורכגעפיהרט דאָס שאַפֿן פון אַן׳אייזן־קאַרטעל, וועלכער וועט האָבן אַן׳אומגעהויער גרויסען איינפלוס אויפ׳ן ווירטשאַפטליכען און פיללוויין אויך פּאָליטישען לעבען פון גאַנץ אייראָפּאַ, האָט איצט פאָרגענומען אַ נייע אַקציע.

ער האָט אָנגעהויבען אַן אַקציע פאַר שאַפֿען אַ מיליטערישען בונד צווישען דייטשלאַנד און פראַנקרייך. ער ווייזט אָן, אַז נאָך אַ רייהע ווירטשאַפטליכע אָפּמאַכען, קענען די דאָזיגע מלוכות נישט בלייבען קיין פּאָליטישע געגנער. אַלע סבות, וואָס קענען גורם זיין צו אַזאַ געגנערשאַפט, דאַרפען בעזייטיגט ווערען.

ער לעגט פאָר אַזאַ פּראָיעקט: פראַנקרייך און דייטשלאַנד גאַראַנטירען זיך געגענזייטיג זייערע איצטיגע גרענעצען. ס׳ווערט געשאַפען אַ געמיינזאַמער גענעראַל־שטאַב פון פראַנצויזישע און דייטשע גענעראַלען, דער דאָזיגער גענעראַל־שטאַב וועט האָבען דאָס רעכט צו קאָנטראָלירען ביידע אַרמעען און וועט אויסאַרבייטען עווענטועל אַ פערטיידיגונגס פּלאַן פון דער פראַנצויזישער און דייטשער גרענעץ.

די פערהעלטניס־צאָהל פון די ביידע אַרמעען זאָל זיין 5:3, ד. ה. אויב פראַנקרייך וועט האָבען 500,000 סאָלדאַטען, זאָל דייטשלאַנד האָבען 300,000. צו דעם דאָזיגען בונד זאָל אויך צוטרעהן בעלגיען.

לויט דער מיינונג פון רעכבערג׳ן קען זיך פראַנקרייך איצט נישט ענטזאָגען, ווייל סאָוויעט־רוסלאַנד העצט די פעלקער פון אַזיען און אַפריקא געגען אייראָפּע. אַ קריג קען אויך אויסברעכען אויפ׳ן באַלקאַן און אין מזרח־אייראָפּע. שליסליך זענען נישט אויסגעשלאָסען קיין געשעהענישען אפילו אין דרום־אייראָפּע.

דער אומשטאַנד, וואָס דייטשלאַנד ווערט איצט ענטוואָפנט, האָבענדיג אַזאַ שכן וואָס בעזיצט די שטאַרקסטע אַרמעע אין דער וועלט, שאַפט אַ אומרוהיגע שטימונג אין אַלע דייטשע בעפעלקערונגס־גרופּען נישט אויסשליסענדיג אפילו די סאָציאַליסטען. אָבער די השפּעה פון דייטשע נאַציאָנאַליסטען וועט פערשווינדען ווערען ווען ס׳וועט געשאַפען ווערען דער מיליטערישער בונד און ס׳וועט אויפהערען די רעוואַנש־פּראָפּאַגאַנדע. ווי די אַקציע זאָל נישט אויסווייזען פאַנטאַסטיש אויפ׳ן ערשטען בליק האָט זי פיל שאַנסען אַדורכגעפיהרט צו ווערען.

ענגלישע דעפּוטאַטען מיסברויכען מיט׳ן ביטערען טראָפּען.

בעשולדיגונג פון אַ רעפּוטאַט געגען זיינע חברים.

לאָנדאָן 1 (ספּ. טעל.) מיט אַ קורצער צייט צוריק איז דער ענגלישער דעפּוטאַט דאָקטאָר סאָלטער אַרויסגעטראָטען מיט אַ בעשולדיגונג געגען זיינע קאָלעגען, וועלכע מיסברויכען מיט אַלקאָהאָל־געטראַנקען.

סאָלטער אַ הייסער פערטיידיגער פון „ניכטערען־געזעץ" האָט ערקלעהרט, אַז ער האָט אָפט געזעהן די דעפּוטאַטען אין אַ גאַנץ שיכור׳ן צושטאַנד.

צוליב דער בעשולדיגונג האָט סאָלטער געדאַרפט זיך פערענטפערען פאַר דער פּאַלאַטע. אָבער אַנשטאָט זיך צו ענטשולדיגען האָט סאָלטער קאַטעגאָריש ווידערהאָלט זיינע בעשולדיגונגען.

דער פּרעמיער באַלדווין האָט אויסגעדריקט זיין בעדויערונג, וואָס סאָלטער האָט זיך נישט ענטשולדיגט און מיט זיין אויפפיהרונג בעגאַנגען געגען די מנהגים פון דעם פּאַרלאַמענט.

דער פּאַרלאַמענט האָט מיט 247 שטימען געגען 92 זיך סאָלידאַריזירט מיט דער מיינונג פון פּרעמיער.

פערקערליגע און פאַנאייראָפּעאישע אוניע געשאַפען אַ קאָנטאַקט.

ווין, 1 (ספּ. טעל.) דער אָפיציעלער פערטרעטער פון פעלקער־בונד אויפ׳ן ערשטען פאַן־אייראָפּעאישען קאָנגרעס גומינגס האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט ד״ר קודענהאָף־קאַלערגי. אין רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ, אויף וועלכער ס׳זענען אַרומגערעדט געוואָרען אַ רייהע פראַגען איז געשאַפען געוואָרען דער געדאַנק פון אַ ווייטערדיגער מיטאַרבייט.

ביים סעקרעטאַריאַט פון פעלקער־בונד אין גענף וועט געשאַפען ווערען אַ ביוראָ, וואָס וועט שטעהן אין שטענדיגען קאָנטאַקט מיט דער פאַן־אייראָפּאישער אוניע.

פאַר עפענטליכער בעליידיגונג פונ׳ם מלוכה־פּרעזידענט.

בערלין, 1. (ספּ. טעל.) אין יולי איז אין דער „ראָטער פאָהנע" אָבגעדרוקט געוואָרען אַ ליד מיט אַ בעליידיגענדען איינהאַלט פאַר׳ן מלוכה פּרעזידענט הינדענבורג. די „ראָטע פאָהנע" איז דאַן אָבגעשטעלט געוואָרען אויף 2 וואָכען.

איצט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם פאַראַנטוואָרטליכען רעדאַקטאָר פון דער „ראָטער פאָהנע". ער האָט זיך פערענטפערט, אַז דאָס געדיכט איז געווען געווענדעט נישט געגען דער פּערזאָן פון הינדענבורג, נאָר געגען דעם סיסטעם, וועלכען ער האָט רעפּרעזענטירט אין דער פראַגע פון דעם פירשטען־פערמעגען. דער פּראָקוראָר האָט געפאָדערט אַ יאָהר פעסטונג, דאָס געריכט האָט פער׳משפט דעם אָנגעקלאָגטען צו 9 חדשים.

אַ מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר

פערלאַנגט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע פון דער א״י־רעגירונג.

לאָנדאָן, 31 (ספּ.) די פּאַלעסטינער רעגירונג וועט געבעטען ווערען דורך דער וועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע צו פערזאָרגען פון איהר בודזשעט אַ לאַנג־טערמיניגע הלואה פון אַ מיליאָן דאָלאַר, יעדען יאָהר, פאַר אַ געוויסער צאָל יאָהרען, כדי צו פערשטאַרקערען די אַרבייט פון בעזעצען יודען אויף ערד אין פּאַלעסטינע.

דאָס איז איינער פון די פּאָרשלאָגען, וואָס איז פאָרמולירט געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ פון די אייראָפּעאישע באַנקירען און עקאָנאָמיסטען, צוזאַמען מיט פאָרשטעהער פון דער וועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, וואָס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אונטער דער פאָרזיצערשאַפט פון סער הערבערט סעמועל, און וועלכע איז גערופען געוואָרען צו בעטראַכטען די פראַגע, ווי אַזוי צו ענטוויקלען פּאַלעסטינע און פערגרעסערען די יוד׳שע קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל.

דער פּלאַן, לויט ווי ער איז פאָרמולירט געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ, זאָגט, אַז אין פּאַלעסטינע זאָל זיך גרינדען אַן׳אַגריקולטור־באַנק, וועלכע זאָל פערזיכערען מיט קרעדיטען די קאָלאָניסטען, וואָס האָבען זיך שוין בעזעצט אין לאַנד. דער קרן היסוד און דער יודישער נאַציאָנאַל־פאָנד, וואָס פערמאָגען אין פּאַלעסטינע אַ היבשע צאָל נחלאות, וועלען איינגעלאַדען ווערען אַריינצולעגען אין דער באַנק אַ סומע נישט ווייניגער פון אַ מיליאָן דאָלאַר. פּריוואַטע באַנקירען, אין פערשידענע אייראָפּעאישע לענדער און אין אַמעריקאַ וועלען געבעטען ווערען צו פערקויפען די אַקציעס דער פּאַלעסטינער אַגריקולטור־באַנק. די פּאַלעסטינער רעגירונג וועט איינגעלאַדען ווערען צו האָבען דעם פאָסיגען קאָנטראָל איבער דער אַדמיניסטראַציע פון דער באַנק.

די קאָנפערענץ האָט ערקלערט, אַז איהר פערלאַנג פון דער פּאַלעסטינער רעגירונג פאַר אַ הלואה, איז אַ גערעכטער, דערפאַר וואָס דער איינקונפט פון די שטייערן, וועלכע די רעגירונג האָט פאַר די לעצטע יאָהרען געהאַט אין אַ פערגרעסערטער פּראָפּאָרציע, קומט צוליב דער יודישער איינוואַנדערונג און דער יודישער קאָלאָניזאַציע.

די לעצטע האַבסבורגערס

20.000 דאָלאַר פאַר אַ „וויזיט".

ווין, 1. (ספּ. טעל.) דער ערצהערצאָג יעווגעני, וועלכער האָט זיך נאָך דער רעוואָלוציע פון 1918 י. בעזעצט אין דער שווייץ, האָט פערקויפט אַ רייכען אַמעריקאַנער די גאַנצע איינריכטונג פון זיין שלאָס האַהענווערטען אין זאַלצבורג, ער האָט אויך פערקויפט אַלע היסטאָרישע רעליקוויעס פון דעם שלאָס. דער נייער בעל הבית האָט בעשלאָסען צו פערקויפען אַלע זאַכען אויף ליציטאַציע.

אַ צווייטער האַבסבורגער, לעאָפּאָלד, אַ זוהן פון דעם פערשטאָרבענעם לעאָפּאָלד. סאַלוואַטאָר. האָט אויך פערקויפט זיין קאָלעקציע געווער און אַלטערטימליכקייטען דעם אַמעריקאַנער גביר העימצווריג.

ביים קויפען האָט זיך דער אַמעריקאַנער אויסבעדונגען, אַז דער ערצהערצאָג וועט פערזענליך קומען קיין ניו־יאָרק און וועט ביי זיין ביים אויספערקויף פון זיינע קאָלעקציעס. דער אַמעריקאַנער איז אַזוי זיכער, אַז דער ערצהערצאָג וועט צוציהען אויף דער ליציטאַציע אַ גאָר גרויס פּובליקום, אַז ער בעצאָהלט לעאָפּאָלד׳ען פאַר׳ן וויזיט 20,000 דאָלאַר.

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט מיינע ג. קונד־שאַפט, דאָס די פאַבריק פון שאַמאָט־אייוועז און קוכעז פון די בעוואוסטע פירמע גרינהאָלק און ראָזענבלום פון וואָלטשאַנסקאַ 63 איז געוואָרען סעפּאַרירט און כ׳האָב געעפענט אַ פאַבריק אויף

פּעטריקאַוער 37,

וואו איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

שאַמאָט־אייוען און קוכען

רעעלע בעהאַנדלונג! פּינקטליכע אויספיהרונג! מיט אַכטונג

י. גרינהאָלץ,

1913 פּעטריקאַוער 37.

אכטונג! אין מיין ערשטקלאַסיגער אכטונג!

קירזשנער וועלען אָנגענומען זאַמט־ליכע פעלץ־אויסאַר־בייטונגען פון איינענער און אָנפערטרויטע אַרען צו ביליגע פּרייזען. גוטע בעדינגונגען.

מ. שאַליט, פּעטריקאַווער 33

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוו. פירמע ה. לאַזניק האָט געעפענט אַ פּראַנט־

מעבעל־געשעפט

אויף נאַרוטאָוויטשאַ (דלוגאַ) 44, טראַמוואַי 6 און 8 קויפט פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, סעלצען, אַנציגער, ניי־מאַשינען א.ז.וו. צאָהלט די העכסטע פּרייזען

בעמערקונג: אין געשעפט איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע מעבעל אין גוטען צושטאַנד פּרייזווערדיג צו פערקויפען. (פּריוואַט־וואוינונג בענעדיקטאַ 28).

ברענהאָלץ אין אָפּפאַל צו 4 גר. אַ קילאָ. ביים קויפען העכער פון 500 קילאָ אַז ½ 3 גראָשען פאַר אַ קילאָ צו בעקומען אין סקלאַד

Sp. Akc. Maks Jakubowicz, Żeromskiego 90 (Pańska)

קומט און איבערציינגט אייך!

אַלער אַרט ביטען. פאָדאַניען, רעקאָרטען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס־, פינאַנס־, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אָנגעבעטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאָלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען און אַלע שרייבער־אַנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שווייצער איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט־קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

Firma S. Billauer, Łódź

33 Cegielniana 33

מאַכט בעקאַנט די ג׳ קונדשאַפט, אַז איך בעזיץ אויף לאַגער אַ רייכען אויס־וואַהל פון פערשידענע טעפּיכער, לויפער, גאַרדינען ווי אויך אַלעראַרט טאַפּעציר־צוגאַבען און מעבעל־שטאָפען.

ספּעציאַל פערקויף פון ראָס־האָר פאַר טאַפּעצירער.

הורט פאַבריקס־פּרייזען! דעטייל

ד״ר י. שעפּס

געבורטסהעלפער און פרויען־אַרצט

איבערגעצויגען אויף וואָסכאָדניאַ 36

שפּרעכשטונדען פון 4½ ביז 7 אָוונט. 282

Dr. PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט – זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38. ווענעריש־ און האָר־ הויט־ קראַנקה מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האָר־אויספאַל), רענטגען־שטראַהלען. — נעמט אָן 9—1, 4—8 אָוו., דאַמען: 4—5

1 שטוב

און אַ קוך, נעאייגנעט אויף אַ געשעפט אָדער לאַ־גער, אָפּצוגעבען צו ער־פאַהרען פּעטריקאָ. 33, (אין 2־טען הויף, פּאַרטער)

וואַרנט וועגען אייער געזונד

די „שווייצארישע ביטערע קריי־טער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען ענטשפּרעכענד ביי מאַגען־קראַנקהייטען קישקעס, אָבסטרוקציעס און גאַל־שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען אַ מילד און נאַטוראַל דורכרייניגונגס־מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס־אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצארישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אַן׳אַפּעטיט.

עס פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעטשנעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט־סקלאַד איז די אַפּטייק פון

A.Gąsecki Warszawa, ul Leszno 41

מיר שיקען אַרויס אַטוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ׳ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1462

Lek. Dentysta

Jakób Botwinik

געאַרבייט אין דער לאָדזשער קראַנקען־קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט צו אָן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָוונט אויף דער

נאַוואָמיעסקאַ 26, פראָנט 2. שטאָק

הײלען, פּלאָמבירען, צאָהן־ציהען אָהנע שמערצען, קינסטליכע ציינער, קאָראָנען און גאָלד־בריקען.

צוגענגליכע פּרייזען.

פאַר מיטגל. פון קראַנקען־קאַסע און זייערע פאַמיליעס וועהר ביליג.

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער־קראַנקהייטען

KONSTANTYNOWSKA 37, 39–75

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף נייער מאַרק פּעטריק. 294.

לאדז. 2. נאוועמבער 1926

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 2. נאוועמבער 1926

קויהלען

אונזער ברענענדיגסטע פראגע.

דער דורכשניטליכער פוילישער בירגער לעבט אוועק אין א זייט די נייע צוזאמענקומענישען פון סיים, וועלכער וועט זיך דארפען יא־אויפשטעלען צי נישט־אויפשטעלען פאר'ן מלוכה־פרעזידענט'ס דעקרעט — איהם איז עס סוף־כל־סוף „גאנץ פאמאדע“, איהם איז קאלט —

פשוט · כפשוטא קאלט, אהן שום גוזמאות, אהן פארבעהאלטען, און דער קויהלען · הונגער אינטערעסירט איהם פיל מעהרער, ווי, לאמיר זאגען, אפילו דער נייער אנפאל אויפ'ן שווארצען דיקטאטאר מוסאליני, וואס זיינע השפעות גרייכען ווייט־ווייט איבער די גרעניצען פון איטאליען...

פאר'ן סיים איז אפשר די ברענענדיגסטע פראגע — דער בודזשעט, די געגענזייטיגע בעציהונג צווישען איהם און דער רעגירונג.

דער דורכשניטליכער בירגער ציטערט איצט פאר קעלט (א דאנק דעם שר פון די וועטערען, וואס ער האט זיך כאטש א ביסעל מרחם געווען!) און, ווי א קראנקער אויף צייהן · ווייטאג בעהאלט נישט קיין שום פערוויילונגען און פאליטישע אפשרעכענישען, אזוי איז דער בירגער איצט אדורכגענומען מיט איין הויפט־טראכטונג, מיט איין „קלייניגקייט“, וואס איז ביי איהם פערוואנדעלט געווארען אין א פראבלעם.

— קויהלען!

און אנ'אונטערשיד איז עס לחלוטין די קויהלען־פראגע ביי אונז, און די קויהלען־פראגע אין ענגלאנד, וואס האט דאך א שטארקע מגע־ומשא איינע מיט דער צווייטער.

און אנ'ענהליכקייט האט אויך די דאזיגע פראגע, וואס דריקט זיך אויס אין דער בעציהונגען פוןביידע רעגירונגען צו דער דאזיגער פראגע.

אמת, די ענגלישע רעגירונג אינטערווענירט נישט, און אונזער רעגירונג אינטערווענירט יא — און דאך איז עס נישט גלייך...

מיר, צום ביישפיל, ליפערען קויהלען פאר ענגלאנד, און ענגלאנד ליפערט נישט פאר אונז!

אין ענגלאנד שטרייקען א טייל קויהלען־גרעבער, און ביי אונז שטעלען זיך אפ פאבריקען, מעהרט זיך די ארבייטסלאזיגקייט, און וואקסט די ליכווע אויף קויהלען, אויף אפמאל פון די שווארצע אוצרות —

דעם פוילישען בירגער שטעהט פאר אנ'אונברהמנות'דיגע שטארקע קעלט, פון קיין שום קאנפערענצען, קיין שום פרעדיגען מאראלען וועלען דא נישט העלפען, און מחמת דעם איז דער יושר, אז —

דער סיים זאל אויף זיין ערשטער זיצונג יא אויפשטיין, און אננעהמען אנ'אויספארדענטליכען געזעץ, אז קויהלען פון לאנד, זאלען נישט ארויסגעפיהרט ווערען, כל־זמן עס וועט נישט בעזארגט ווערען דער אינערליכער מארק. מ. ן.

***

ערשטע יודיש־מאכמעדאנישע חתונה אין טערקיי

קאנסטאנטינאפאל, (וויט). די אסימילאטארישע ווירקונג מאכט זעהר גרויסע פארשריט צווישען די היגע יודען.

דאס נייע חתונה־געזעץ, וועלכעס גיט איבער די אלע פארמאליטעטען דער ציוויל־מאכט, שאפט די מעגליכקייט פון געמישטע חתונות.

די טעג איז אין קאנסטאנטינאפאל פארגעקומען די ערשטע געמישטע חתונה צווישען א יודיש מעדעל פון אנגארא מיט א מאכמעדאנישען פאסט־בעאמטען פון קאנסטאנטינאפאל.

„שווארצע רייכסוועהר“.

די סענסאציאנעלע לאנדסבערגער פראצעסן.

(קארעספאנדענץ פון בערלין).

מיט אנ'אנגעשטרענגטער אויפמערקזאמקייט הערט זיך דייטשלאנד צו צו די פראצעסען, וועלכע קומען איצט פאר אין לאנדסבערגער געריכט פון געשוואוירענע.

די אלע פראצעסען זענען ענטשטאנען צוליב טעראריסטישע אקטען, וועלכע זענען פארגעקומען מיט 3 יאהר צוריק אין דער פעסטונגס־שטאט קיוסטרין און אין די שכנישע מיט דער שטאט פארטען. די שולדיגע אין די טעראריסטישע אקטען זענען מיטגלידער פון דעם אזוי גערופענעם „שווארצען רייכסוועהר“. שוין דער נאמען אליין רופט ארויס א פערוואונדערונג.

וואס איז אזוינס די שווארצע רייכסוועהר? אין וואס פאר בעציהונגען געפינט ער זיך מיט דעם אפיציעלען רייכסוועהר? ווי אזוי איז דער שווארצער רייכסוועהר געקומען צו פאליטישען טעראר? דאס זענען די פראגען, וועלכע דארפען קלאהר ווערען אויף די פראצעסען אין לאנדסבערג.

די לאנדסבערגער פראצעסען זענען נאך נישט פערענדיגט, נאר זיי האבען שוין געגעבען א גרויסען מאטעריאל צו פערענטפערען די געבראכטע פראגען. עס ווייזט זיך ארויס, אז דאס זענען מיליטערישע גרופען, וועלכע זענען ספעציעל ארגאניזירט געווארען, כדי אדורכצופיהרען די פלענער פון די רעכטע מאנארכיסטישע גרופען, און דאס איז נאר אנ'אזוי־גערופענע דערגענצונג צום אפיציעלען רייכסוועהר.

די אפמיילונגען, וועלכע מען האט אנגערופען מיט'ן נאמען דער „שווארצער רייכסוועהר“, זענען געבילדעט געווארען מיט'ן וויסען פון דעם מיניסטעריום פון מלוכה שוץ. די הויפט־סיבה פון דער בילדונג איז די נישט גענוגענדע צאהל פון דעם רייכסוועהר, וועלכער איז בעגרענעצט געווארען לויט'ן ווערסאלער אפמאך ביז צו דער נישטיגער פאר דייטשלאנד צאהל פון 100,000 מאן.

אנ'אויסערליכער אויסרעד צו פארמירען דעם נישט אפיציעלען רייכסוועהר איז געווען די נויטווענדיגקייט אדורכצופיהרען א גאנצע רייה טעכניש־מיליטערישע ארבייטען. דער „שווארצער רייכסוועהר“ האט געהאט די אויפגאבע אויסצוזוכען און צוזאמענקלויבען דאס געוועהר, וועלכעס איז געווען צווארפען אין פערשידענע ערטער און דערפאר האבען איינעגע טיילען פון דעם נישט אפיציעלען רייכסוועהר געטראגען דעם נאמען „ארבייטער קאמאנדעס“. אין די קאמאנדעס זענען ענטשטאנען גאר בעזונדערע בעציהונגען. די ליידערס פון די קאמאנדעס, האבען זיך גערעכענט פאר די פאהן־טרעגער פון דעם אמת'ן פאטריאטיזם און האבען זייערע אונטערטעניגע געשטעלט גאר בעזונדערע שטרענגע פאדערונגען.

די צייט איז געווען א הייסע אנ'אויפגערעגטע. די קאמוניסטישע געפאהר האט זיך אויסגעוויזען גרויס, אונבעמערקט זענען די ארבייטער־קאמאנדעס אריינגעפאלען אין דעם רעכטען שטראם. און אין רעזולטאט האט זיך אנגעהויבען די פארבערייטונג צו דעם קיוסטרינער אויפשטאנד. אינצווישען האבען די ליידערס פון די ארבייטער · קאמאנדעס אדורכגעפיהרט גרויזאמע בלוטיגע אפרעכנונגען מיט מענשען, וועלכע זיי האבען חושד געווען אין שפיאנאזש, אין מיטפרויכען און אין קאמוניזם. צווישען אנדערע איז צ. ב. בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס פון א געוויסער קאוואלסקי. וועלכער האט דער'הרג'עט דעם אונטער־אפיציר פון „שווארצען רייכסוועהר“ אלפרעד בויער. קאוואלסקי האט אויפ'ן געריכט ערקלערט, אז ער האט נאר אויסגעפיהרט דעם טויט־אורטייל, וועלכען די ארגאניזאציע האט ארויסגעטראגען געגען בויער'ן דערפאר, וואס בויער האט כלומר'ש איבערגעגעבען ידיעות צו דער אנטאנטע.

אזעלכע פראצעסען ווי די לאנדסבערגער זענען שוין פארגעקומען עטליכע. אבער אין לאנדסבערג פיהרען זיך די פראצעסען דאס ערשטע מאל ביי אפענע טירען און דערפאר דערוויסט זיך דייטשלאנד איצט דאס ערשטע מאל, וואס עס איז פארגעקומען אין די אינגעהיים'ע מיליטערישע ארגאניזאציעס. ווען די פאקטען, וועלכע ווערען איצט פעראפענטליכט אין דעם לאנדסבערגער געריכט וואלטען נישט געווען בעשטעטיגט דורך אפיציעלע בעווייזען און דורך דעם עדות־זאגען פון די בעשולדיגטע גופא וואלט געווען שווער צו גלויבען אין זיי, אבער איצט איז קיין ספקות נישטו. דאס וואונדערבארסטע אין דעם איז דאס, אז עס האט בעדארפט אדורך א פאר יאהר ביז די מעשים תעתועים זענען ארויס אין דער עפענטליכקייט. אפילו איצט בעטען די הויפט בעשולדיגטע, ווען עס האנדעלט זיך וועגען די „וויכטיגסטע פראגען, מען זאל שליסען די טירען פון געריכט, ווייל די אפענע ערקלערונגען וועגען דעם צושטאנד פון דער זאך קען ברענגען שאדען דער מלוכה.

די אנפיהרער פון די האלב אפיציעלע מיליטערישע גרופען האבען שטענדיג געשפילט די ראלע פון די אפהיטער פון די מלוכה · סודות אבער דאס שטערט · זיי נישט צו ארגאניזירען אנ'אויפשטאנד געגען דער מלוכה־מאכט.

איצט זענען די אלע געשעהענישען פון 1923 שוין אריבער אין דער געשיכטע, זיי בעווייזען אבער ווי פערפלאנטערט און אנגעשטרענגט עס איז געווען די לאגע פון דייטשלאנד נאך אין דעם 1923 יאהר. א. ה.

פראצעס וועגען די צארישע בריליאנטען.

פאריז, 1 (ספ. טעל.) פרינצעסין פאלאמע אבאלענסקא, אלמנה פונ'ם געוועזענעם פאליציי־קאמיסאר אין פעטערבורג, האט מיט א צייט צוריק אבגעטרעטען דעם סוחר ווראן אין פאריז זעהר טייערע ציהרונגען, וועלכע איהר פערשטארבענער פאטער האט מיט יאהרען צוריק בעקומען פון דער צארישער משפחה.

ה' ווראן האט געזאלט אבפאהרען קיין בעלגראד און דארט די ציהרונגען אבגעבען. און פאר'ן פערקויפען בעקומען א בריליאנט פאר 40 טויזענד פראנק און א דרוזשעל פון דער סומע, פאר וועלכע ער וועט די ציהרונגען פערקויפען.

ה' ווראן איז אבגעפאהרען קיין בעלגראד און ;געלאזט דער פרינצעסין אלס א קאנטאט 9 טויזענד פראנק. פלוצלונג האט די פרינצעסין געהאט חרטה און טעלעגראפירט קיין בעלגראד, מען זאל דעם ה' ווראן די ציהרונגען נישט ארויסגעבען.

דער בריליאנטען־סוחר האט דורכגעמאכט די טייערע רייזע קיין בעלגראד און צוריקגעקומען מיט פוסטע הענד. עד האט פערפיהרט געגען דער פרינצעסין א פראצעס, און זי איז פערמשפט געווארען צו א חודש תפיסה.

נעכטען האט דער טריבונאל ווידער בעשטעטיגט די פראגע און די פרינצעסין פרייגעשפראכען.

יודישע סטודענטען־היים

ניו־יארק, (וויט). אין הארווארד־אוניווערזיטעט איז געעפענט געווארען א יודישע סטודענטען־היים מיט א גארטען, אין וועלכער ס'ווערען יעדען טאג בעקעסטיגט איבער הונדערט יודישע סטודענטען.

אין דעם אינטערנאט האלטען זיך אויף 25 יודישע סטודענטען.

שושנה אביבית אויף דער פראנצויזישער בידנע.

פאריז, 1 (ספ. טעל.) שושנה אביבית הויבט אן צו שפילען אויף דער פראנצויזישער בידנע איהר ערשטער אויפטריט וועט זיין אין אנסקי'ס דבוק, וועלכער איז איבערזעצט געווארען אויף פראנצויזיש דורך ב. טאפט.

אין א יודישער סביבה.

(איינדרוקען פון בעלז).

אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט פון בעלזער רבי'ן ברענגען מיר א בילד פון בעלז און אומגעגענד, ווי ס'האט עס נישט לאנג פערצייכענט דער קארעספאנדענט פון ניו־יארקער „טאג“ ש. נאטליב.

זשאלקיעוו, ראווא רוסקא, בעלז. טאקאל־דאס זענען די הויפט־פונקטען פון דעם געגענד, וועלכער שפילט זינט הונדערט יאהר א גאר וויכטיגע ראל אין לעבען פון די גאליציאנער יודען.

איין כאראקטער־שטריך ווארפט זיך דעם בעזוכער פון אט דעם געגענד תיכף אין די אויגען:

די אויסערע פארמען פון יודישען לעבען זענען דא געבליבען ביז היינטיגען טאג דיזעלבע ווי מיט 12 יאהר צוריק, איידער עס האט אויסגעבראכען די וועלט־מלחמה.

בלוז: חסידישע יודען מיט לאנגע בערד און פאות אויף שריט און טריט, בחורים און יונגלעך אין בעקעשלעך, געדרעהטע פאה'קלאך און פאמפאצנע קאפאלושען, שבת־יודען אין קאלפעקעס, ספאדעקעס און שטריימלעך. דער שמוץ אין די יודישע געסלאך הערשט דא אזוי ווי אין די אמאליגע יאהרען, יודען אין הויכע, פערבלאטיגטע שטיוועל און פערפלעקטע קאפאטעס פערפולען ד' גאסען. מ'קאן דא שפאצירען שעה'ן לאנג און נישט בעגעגענען קיין ראזיר־טען מאן. די גרויסע מעהראייט לעבט געמליך, — אויטאריך, וויניגסטענס, — לויט דער חסידישער טראדיציע.

און דאך, ווייס איך נישט, וואס עס איז אנ'אמת:

אין דעם דאזיגען געגענד האב איך זיך געפיהלט היימישלעך: עפעס אזוי ווי ביי זיך אין דער היים. איך האב אויף א מינוט אפגעווענדעט מיין אויפמערקזאמקייט פון דער פערפעצטער יארמעלקע און דער צעשויבערטער בארד. איך האב אריינגעקוקט אין דעם אויסגעמאטערטען יודישען פנים, האב זיך צוגעהערט צו דעם יודישען דיבור, האב זיך געפרובט איינלעבען אין דער זונדערבארער אטמאספערע און איך האב דערשפירט, אז נאך א לאנגער צייט און איך געפין זיך ענדליך ווידער אין א סביבה פון נישט־געקינסטעלטער יודישקייט.

לאמיר זיך נישט נארען: די יאהרען נאך דער מלחמה זענען געווען א טריאומף־צוג פון נאציאנאלען געדאנק צווישען די גאליציאנער יודען: 99 פראצ. גאליציאנער יודען גיבען אפ ביי יעדער געלעגענהייט זייערע שטימען פאר די נאציאנאל־יודישע פערטרעטער: אויף שריט און טריט ווערט בעטאנט א צוגעהעריגקייט צו דער יודישער נאציע און נישט בלויז צו דער איזראעליטישער רעליגיע־געמיינשאפט: מ'לערנט די קינדער יודיש און העברעאיש, אבער ביי דעם אלעם זעהט מען גאנץ בולט ווי די פוילישע אסימילאציע פערשפרייט אלע מאל מעהר איהר נעץ צווישען די יודישע מאסען אין גאליציע.

אויף די גאסען אין לעמבערג און אין אלע גרעסערע גאליציאנער שטעדט טרעפט איהר די גרויסע מעהרהייט יודישע דורכגעהער רעדען פויליש, לייענען פוילישע צייטונגען. די קינדער לערנט מען העברעאיש אדער יודיש בלויז פאר א דעקאראציע, אין דער היים אבער רעדט מען מיט זיי נישט אנדערש ווי פויליש. מען דענקט נאך לעת עתה יודיש, אבער מ'רעדט פויליש און דאס לעגט ארויף א בעזונדער שטעמפעל אויף א גרויסען טייל פון דער יודישער נאס אין גאליציע.

בעלזער געגענד איז געבליבען יודיש, אפשר ווענינער מאדערן ווי אנדערע גאליציאנער געגענדען, דערפאר אבער נישט אסימילירט. די קינדער גייען נאך אין די אלטמאדישע ענגע און פינסטערע חדרים. אבער, זאגט וואס איהר ווילט, דער געזאנג פון די תינוקות של בית רבן און די לויטערע אויסגעמישטע יודישע אין לשון־קודש'יע ווערטער, זאגען עדות, אז יודישקייט לעבט נאך אין גאליציע.

האב איך מיר בעזוכט א חדר אין איינעם פון די שטעדטלאך פון דאזיגען געגענד. האב איך דא געטראפען אלץ נאך גלייך ווי מיט 20 יאהר צוריק, ווען מיין טאטע האט מיך, אלס קליין יונגעלע, געפיהרט דאס ערשטע מאל אין חדר און מיין געבורטס־שטעדטעל.

זיצט זיך דא אנ'עלטערער איינגעבויגענער יוד אין בלויזען וועסטעל אהן דער בעקעשע, און איין האנד דער טייטעל, און דער אנדערער דער קאנטשיק און לערנט מיט די קינדער די פרשה פון דער וואך. זיצען זיך קליינע משה'לעך, שלמה'לעך, און ווי נאך זיי הייסען די ליבע יודישע קינדערלאך, ביי זייערע חומשים, פערטייטשען אויף א קול צוזאמען מיט'ן מלמד די סדרה, און טאמער ווערט איינער מיד, בעקומט ער באלד צו פיהלען דעם קאנטשיק אויף זיינע יונגע פלייצעלעך.

די פנים'לעך פון די דאזיגע קינדערלעך זענען בלאס, זייערע קערפערלעך געבראכען און איינגעהויקערט; אבער די תורה פון דעם פינסטערען חדר־שטיבעל געהט אריין אין דעם מארך פון זייערע אברים.

דער דאזיגער חדר צעברעכט דעם גוף צוליב די עלעמענטארע בעדערפענישען פון דער היגיענע, אבער אמת'ע, נישט־געקינסטעלטע יודען קומען דאך פון דאנען ארויס.

עס פעהלט אין בעלזער געגענד דער מארק־שרייערישער רעקלאמע־נאציאנאליזם, יודישקייט איז דא מעהר ווי א דעקאראציע, זי איז דאס לעבען אליין.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maia16, Tel. 11-24

אינערליכע־ און קינדער · קראנקהייטען נעמט אן פון 6–7, זונטאג פון —43

נייער פאָלקסבלאַט
2. נאָוועמבער 1926

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
2 נאָוועמבער 1926

2
דינסטאָג
כה
מרחשון תרפ"ז

נאָוועמבער
זון-אויפגאַנג 6.13
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פון טאָג. 11

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

היינט, דינסטאָג, דעם 2-טען נאָוועמבער קומען פאָר די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פון די קאַטעגאָריעס A, C, C1 פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין 1926.

די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען וועלען פאָרקומען לויט'ן פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1891.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Ł.

מאָרגען מיטוואָך Md–Ma

יאָהרגאַנג 1892.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Ł.

מאָרגען מיטוואָך Md–Ma

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Kz-Ku.

מאָרגען מיטוואָך Ł.

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Kp–Ko

מאָרגען מיטוואָך Kt–Kr

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאָדאָווע 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות Kp–Ko

מאָרגען מיטוואָך Kt–Kr

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פּונקט 9 אַ זייגער איגדערפריה מיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל, מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

רעדוקציעס

צוליב'ן קויהלען-מאַנגעל.

(אוי) צוליב דעם קויהלען-קריזיס האָבען רעדוצירט די אַרבייטס-טעג שלאָסער'ס-פאַבריק אין אָזאָרקאָוו, און אויך ראָזענבלאַטס פאַבריק.

אויב די וואָך זאָל נישט אָנקומען אַ גענוגענדע צאָהל קויהלען, וועלען אויך פאָרקומען רעדוקציעס פון אַרבייטס-טעג אין אַ גאַנצער רייהע גרעסערע און קלענערע לאָדזער פאַבריקען.

קויהלען.

(ב) נעכטען איז אָנגעקומען קיין לאָדז אַ טראַנספּאָרט קויהלען, וואָס וועט אָבער קלעקען נאָר אויף עטליכע טעג.

פון א"י-אַמט.

ה' סענדער האָדעס ווערט געבעטען אין אייגענעם אינטערעס צו מעלדען זיך אין ביוראָ פון א"י-אַמט פון 10 ביז 1 פאַרמיטאָג.

עס וואַקסט

צי עס וואַקסט נישט?

(אוי) היינט קומט-פאָר אַ זיצונג פון דער סטאַטיסטישער קאָמיסיע פעסטצושטעלען דעם וואוקס פון דעם יקרות אויף די פּראָדוקטען פון ערשטען געברויך.

ראַיאָן-קאָנפערענץ פון דערנעהרונגס-אַרבייטער אין לאָדז

פאָדערט שטיצע און אָנערקענונג פאַר די יודישע שולען.

זונטאָג, דעם 31-טען אָקטאָבער איז פאָרגעקומען אין זאַל פון די קלאַסען-פעראיינען (נאַרוטאָוויטשאַ 50) אַ ראַיאָן-קאָנפערענץ פון די אַרבייטער אין דער דערנעהרונגס-אינדוסטריע פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע.

ס'זענען געווען דעלעגאַטען פון לאָדז, קאַליש, ראַדאָם, ראַדאָמסק, פּיעטראָקאָוו און פּאַביאַניץ, פּ"ה 42. פון זיי – 23 יודישע; דערונטער 12 פּ"צ, 6 „בונד" און 5 „רויטע".

נאָכ'ן אויסהערען דעם בעריכט פון די דעלעגאַטען איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פעראיינען פיהרען אַ שוואַכע טעטיגקייט און ס'איז נישטאָ קיין ענגער קאָנטאַקט מיט דער צענטראַלע. ס'איז דעריבער אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע פאָרשלאָגען, וועלכע האָבען דעם ציל די לאַגע צו פערבעסערען, ווי למשל: צו שאַפען אין לאָדז אַ ראַיאָן-סעקרעטאַריאַט.

גרויס אויפמערקזאַמקייט האָט די קאָנפערענץ געווידמעט דער פראַגע פון 8 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג און נאַכט אַרבייט.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוגעהמען ענערגישע שריט פאַר אָפּהיטען דעם 8-שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג אין דער דערנעהרונגס-אינדוסטריע, דערביי זענען ביי דעם פּונקט געפאַלען שאַרפע ווערטער אויפ'ן אַדרעס פון די אַרבייטס-אינספּעקטאָרען פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע.

נאָך דעם פּאָליטישען רעפעראַט פון ה' סטאַניאַק, טראָגט ה' ב. שאַפּיראַ פריין אַ פאָרשלאַג, אַז די קאָנפערענץ זאָל פּראָטעסטירען געגען די רדיפות אויף די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און בעזונדערס געגען די שיקאַנעס אויף יודישע פאָלקס-שולען. ה' שאַפּיראָ דערמאָהנט די פּוילישע דעלעגאַטען אין וואַרעמע ווערטער דעם קאַמף, וועלכען זיי האָבען ערשט נישט לאַנג געפירט פאַר זייער נאַציאָנאַלער בעפרייאונג און דעריבער דאַרפען זיי אַמבעסטען פערשטעהן די יודישע אַרבייטער.

די קאָנפערענץ האָט בנוגע דעם פּונקט אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„די קאָנפערענץ פּראָטעסטירט אַמשאַרפסטען געגען די רדיפות אויף די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען בכלל און אויף דער יודישער בפרט. די קאָנפערענץ פאָדערט-אויף אַלע קלאַסען-בעוואוסטזיניגע פּוילישע אַרבייטער מיטצוהעלפען דער אַקציע פון די יודישע אַרבייטער דורך דער צ. י. ש. אָ. פאַר די רעכטליכע אָנערקענונג און סובסידירונג פון די שוין עקזיסטירענדע יודישע שולען און פאַר שאַפען אויף להבא יודישע שולען מיט יודיש אַלס אונטערריכטס-שפּראַך. די רעזאָלוציע איז איינשטימיג פון די דעלעגאַטען אָנגענומען געוואָרען.

צום סוף איז נאָך אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וועגען אַמנעסטיע פאַר פּאָליטישע אַרעסטירטע און אַ פּראָטעסט געגען די פּרובען פון אייניגע קראָקאָווער אַרבייטער צו ברעכען די צענטראַלע.

בנוגע דאָס אָפּשאַפען די נאַכט-אַרבייט, האָט דער פאָרשטעהער פון דער צענטראַלע סטאַניאַק ערקלעהרט, אַז אַזאַ אַקציע ווערט איצט געפיהרט אין דער גאַנצער וועלט מצד דעם אינטערנאַציאָנאַל פון די דערנעהרונגס-אינדוסטריע-אַרבייטער, און אַז די אַרבייטער האָבען אין דעם זין אונטערשטיצונג מצד דער אַרבייטער-אָפּטיילונג ביי דער פעלקער-ליגע. עס איז לעצטענס אויך דאָ אַ בעשלוס פון גערעכטיגקייט-טריבונאַל אין האַאַג, אַז אַפילו אונטערנעהמער איז פערווערט צו אַרבייטען ביי נאַכט. ס'איז אָנגענומען געוואָרען בנוגע דעם פּונקט אַ רייהע אָרגאַניזאַציאָנעלע בעשלוסען, צווישען אַנדערע – אַז די פעראיינען דאַרפען פיהרען אַ ברייטע אויפקלעהרונגס-אַרבייט נישט נאָר צווישען די אַרבייטער נאָר צווישען דער בעפעלקערונג גופא, כדי צו בעווייזען, אַז נאַכט-אַרבייט ליגט אויך נישט אין אינטערעס פון קאָנסומענט.

ס'איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען ליקווידירען די נאַכט-אַרבייט אין די שבת-הייזער. ס'איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז אויב אין די בעקערייען איז די נאַכט-אַרבייט כמעט נישט פערבונדען מיט לעבענס-געפאַהר, – איז די נאַכט-אַרבייט אין די שבת-הייזער פערבונדען מיט לעבענס-געפאַהר.

ס'איז דעריבער שאַרף פּראָטעסטירט געוואָרען געגען דעם לעצטען בעשלוס פון דער לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג, וועלכער ערלויבט צו אַרבייטען ביי נאַכט אין די שבת-הייזער. וועגען דעם וועט אונטערגענומען ווערען אַן אינטערווענץ ביי די קאָמונאַלע איינריכטונגען.

געגען העכערען דאס דירה-געלד

גרויסע פערזאַמלונג פון קליינהענדלער.

זונטאָג אָוונד איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון צענטראַלען קליינהענדלער-פעראיין אויף לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע (זאַוואַדסקאַ 5), אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטייליגט 400 מיטגלידער.

דער לייטער פון דער צענטראַלער ה' רושעפּקעוויטש גיט אָפּ אַ בעריכט פון דער קאָנפערענץ אין וואַרשאַ וועגען „ריטשאַלט"-שטייער. פון די קליינהענדלער-פאָרשטעהער האָבען זיך אַלע אַרויסגעזאָגט געגען דאָס איינפיהרען דעם „ריטשאַלט" ווייל דאָס וואָלט געשאַפען אַ קאָמפּליצירטע לאַגע פאַר'ן קליינהענדלערטום.

דער פאָרזיצער ה' קירשבוים גיט אָפּ אַ בעריכט פון דער עקזעקוטיוו-זיצונג אין וואַרשאַ, און גיט אויך איבער די רעזאָלוציעס פון דער קאָנפערענץ וועגען דעם „ריטשאַלט"-שטייער און וועגען פערקלענערען דעם אָפּצאָהל פון די פּאַטענטען, ווי אויך צו ערלויבען אויסצוקויפען האַלב יעהריגע פּאַטענטען.

ה' גאָטליב לעגט פאָר אַרויסצוטרעטען פאַר דער געהעריגער מאַכט וועגען אָפּשטעלען דאָס העכערען פון דירה-געלד פון יאָהר 1927. ה' קירשבוים בעלויכט דעם גאַנצען ענין און טרעט זעהר שאַרף אַרויס געגען די ווירטסלייט; ער ווייזט אָן, אַז דאָס דירה-געלד בילדעט דעם גרעסטען טייל בודזשעט פון קליינהענדלער. ה' גאָטליב ווייזט אָן, אַז די עלעקטראָווניע נעהמט פאַר נישט צאָהלען די רעכנונגען אויפ'ן אָרט אַ העכערען אָפּצאָהל און ער לעגט פאָר, אַז אַ דעלעגאַציע זאָל געהן אין דער עלעקטראָווניע און פערלאַנגען פון איהר, אַז עס זאָל געגעבען ווערען דעם קאָנסומענט צייט צו רעגולירען די רעכנונגען פון 8 ביז 10 טעג אָהן העכערונג: דער פאָרשלאַג ווערט פון דער פערזאַמלונג אַקצעפּטירט.

ס'ווערען אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציעס: 1) אויפצופאָדערן די צענטראַלע אין וואַרשאַ, אַז זי זאָל אונטערנעהמען שריט ביי דער געהעריגער מאַכט, עס זאָל ווערען אָפּגעשטעלט דאָס העכערונג פון דירה-געלד אין יאָהר 1927 פון 1 שטוביגע וואוינונגען ווי אויך פון געוועלבער פון 3-טע און 4 טע קאַטעגאָריע; 2) עס ווערט אויך בעשלאָסען אַרויסצולאָזען פון צייט צו צייט אַ קליינהענדלער-צייטונג, וועלכע זאָל אָפּשפּיגלען די אינטערעסען פון קליינהענדלער; 3) די צענטראַלע ווערט אויפגעפאָדערט צו שטיין אויף דער וואַך פאַר די אינטערעסען פון קליינהענדלער און נישט דורכלאָזען קיין שום עולה געגען דעם יודישען קליינהענדלער.

מאַן, ווייב און קינד זענען זיך מגייר

משמעות – „אַ יוד צו זיין איז טייער, אַ יוד צו זיין איז גוט!"

(–) דער לאָדזער ראַבינאַט ווערט לעצטענס ממש געשטורעמט פון פערשידענע פערזאָנען, וועלכע ווילען זיך אָדער מגייר זיין, אָדער צוריק איבערגעהן צו דער יודישער אמונה.

אַזוי האָט זיך נעכטען געווענדעט צום לאָדזער ראַבינאַט אַ געוועזענער יעקב יוסף זשוקאָווסקי, וועלכער האָט זיך מיט 4 יאָהר צוריק גע'שמד'ט, אין איינעם פון די לאָדזער קאָשטשאָלען, מחמת ער האָט געוואָלט חתונה האָבען מיט אַ קריסטליך מיידעל.

צו יענער צייט האָט זשוקאָווסקי טאַקי חתונה געהאַט מיט דעם קריסטליכען מיידעל געהאַט מיט איהר אַ יונגעלע.

אַזוי האָט זשוקאָווסקי געלעבט אַלס קריסט ביז דער לעצטער צייט. אָבער פּלוצלינג האָט ער, צוזאַמען מיט זיין קריסטליכער פרוי בעשלאָסען – צו ווערען יודען.

מחמת איהם איז אַ סך לייכטער צוריק איבערצוגעהן צום יודענטום, ווי דער פרוי זיך מגייר צו זיין, האָט זיך זשוקאָווסקי'ס פרוי פריהער געמאָלדען צום לאָדזער ראַבינאַט, אַז זי וויל ווערען אַ יודין.

דער לאָדזער ראַבינאַט האָט איהר ערקלערט, אַז ווי בעוואוסט קען מען אין לאָדז, ווי בכלל אין קאָנגרעס פּוילען, נישט דורכפיהרען די פאָרמאַליטעטען, און זי איז אָפּגעשיקט געוואָרען קיין קראָקע, וואו ס'איז איהר געלונגען דורכצופיהרען איהר ווילען: זי איז געוואָרען אַ יודין.

איצט האָט זיך יעקב יוסף זשוקאָווסקי אַליין געווענדעט צום ראַבינאַט און נאָכ'ן צונויפשטעלען אַ געהעריגען פּראָטאָקאָל, זענען דורכגעפיהרט געוואָרען די פאָרמאַליטעטען: זשוקאָווסקי איז אויך צוריקגעוואָרען אַ יוד.

מיט דעם 3-יעהריגען יונגעלע אַ ז שוין בעגאַנגען לייכטער א' דע לאָדזער ראַבינאַט האָט אויך צונויפגעשטעלט דעם געהעריגען פּראָטאָקאָל [illegible] דעם 3-יעהריגע יונגעלע מאָרפשין בעקומט [illegible] נאָמען מרדכי. [illegible] האָט א בעקאַנטער לאָדזער מוהל מל געווען דאָס 3-יעהריגע ג"ל.

דאָס איז דער קורצער סיפור-המעשה ווי זי איז פערפּראָטאָקאָלירט אין ראַבינאַט.

וואָס ס'האָט געצוואונגען דאָס קריסטליכע פּאָר-פאָלק – איהם, דעם משומד און זי, דער קריסטין – צו ווערען יודען. איז נישט בעוואוסט.

יעדענפאַלס איז טאַקע ווי מען זאָגט: „אַ יודישע קישקע קען מען נישט שאַצען".

קליינער פעליעטאָן.

(מאָנאָלאָג פון אַ יוד וואָס שפּייט נאָך)

אוי, גוואַלד יודען, ס'איז שלעכט, ס'איז נאָך ערגער, הי שלעכט, עס איז ממש ביטער ווי גאַל. זיי האָבען שוין אויסגעזאָרגט אַלע זייערע דאגות און מ'נעהמט זיך שוין ווידער צו אונז, אָפּצושאַפען יודישע מנהגים, אַראָפּצופירען אונז פונ'ם דרך-הישר. וואָס האָבען זיי אייגענטליך צו אונז? וואָס געהט זיי אָן, וואָס מיר טוען!? און אַז מיר שפּייען שוין אויס ביי „עלינו-לשבח", בעת מיר האַלטען פאַר'ן „ואנחנו-כורעים", איז דאָס אויך זייער באַבעס דאגה!? זיי קענען דעם היזק נישט בעשטעהן, פערגינען אונז נישט דעם דאָזיגען פערגעניגען!?..

משל'ט אייך אָפּ, רבותי, ס'שטעהט אַנ'עדה יודען, אַנ'ערך פון צעהן מנינים אין שוהל ביים דאַווענען, און אַז ס'קומט צום אויסשפּייען ביי „עלינו", דאָרט ווי פרומע יודען, די מהדרין, שפּייען אויס מיט גרויס כונה עטליכע מאָל. בלייבען זיי אין דער גרעסטער פערלעגענהייט, זיי מוזען אַרויס פון שוהל ערשט זוכען אַנ'אָרט וואו מ'מעג שפּייען—עס דראָהט זיי דאָך אַ שטראָף ביז 10 זלאָטיס פאַר אַ שפּיי, און טאַקי תיכף-ומיד צו משלמען. מ'גיט נישט די דאָזיגע סחורה אויף הקפה, און דער אורזשאָנד צולעגט עס נישט אויף ראַטעס...

כ'האָב אַ גוטען בעקאַנטען, וואָס ר'איז נעביך פאַר עטליכע וואָכען געוואָרען אַ יתום, קוים אַרויס פון די „שלושים" האָט איהם זיין ווייבעל אָנגעזאָגט אַ פּסוק מיט אַ שטעקען, אַז ר'זאָל זיך נישט דערוועגען צו געהן אין שוהל דאַווענען, כדי צו זאָגען קדיש, אולי, טאָמער דערגעהט איינער דאָרט ווי ער שפּייט אויס ביי עלינו, וועט ער דאָך זיין אַ געהאַנדעלטער...

און מיינט נישט, אַז זי איז אינגאַנצען אומגערעכט, ווייל אינדערהיים, ווי די מעשה איז, זעהט קיינער נישט, ס'קאָן חלילה איינער אַפילו אויסשפּייען די גרינע גאַל, אַהרט עס אויך קיינעם נישט, אָבער אין שוהל, איז דאָך טאַקע אַ סכנה, ס'קענען מיטצופליים אַריינקומען עטליכע פערשטעלטע אַגענטען, און בעת ס'וועלען מיטאַמאָל אויסשפּייען אַנ'ערך פון 100 יודען, איז שוין מיר נישט דיר נישט, דאָ אַ שטראָף פון טויזענד זלאָטיס, און אַזוי ווי אַ יוד איז מחויב צו דאַווענען דריי מאָל אין טאָג און יעדעס מאָל צו זאָגען „עלינו" קענען זיי דערפון האָבען אַנ'הכנסה פון דריי טויזענד זלאָטיס, פון איין איינציגע שוהל!.. און וויפיל שוהלען, בתי-מדרשים, קלויזען און מנינים זענען פערהאַן אין אַזאַ גרויסער שטאָדט, ווי למשל לאָדז! כ'מיין, אַז דער דאָזיגער אויפטו, צו נעהמען אַ שטראָף פאַר אויסשפּייען, שטאַמט גאָר נישט פון זיי, זיי האָבען גאָרנישט דעם שכל צו פאַלען אויף אַזאַ המצאה. עס מוז באמת זיין „יד ישראל באמצע". וואָרום באמת איז דער דאָזיגע אויפטו אַ סך חשוב'ער ווי קעמערעס מיט יאַגגעס אויסטוצכצען צי הויבען אונזער וואַלוטאַ, אַ קלייניגקייט וואָס פאַראַ הכנסה זיי קענען האָבען פונ'ם יודישען שפּייעכטס...

פייוויסייו רעכען איך, אַז די שטראָפען פאַר'ן אויסשפּייען וועלען נאָר דוקא מיר בעצאָהלען, ווייל ווער פון אונז קען זיין אַזוי איינגעהאַלטען און נישט שפּייען בעת ער זעהט אַזעלכע מעשים פאַר וועלכע ס'געהט זיך אָן ביין און-ניינציג חלשות'ן!?

כ'שריי דאָס טאַקע דעריבער, אַז די נייע גזרה איז גאָר געמאַכט פאַר אונז יודען און נישט פאַר קיין אַנדערען.

איבערדעם טאַקע זאָג איך אייך, רבותי, מיין עצה טובה: היט זיך מיט'ן שפּייען!..

בר נש.

דעלעגאַציע פון לאָדזשער קליינע און מיטעלע פאַבריקאַנטען ביים האַנדעלס-מיניסטער.

האַנדעלס-ביכער, אומזאַץ-שטייער, פּאַטענטען; נאַרן, עלעקטריע, לאָקאַלען.

נעכטיגע פערזאַמלונג אין סוחרים-פעראיין.

(—) פערגאַנגענעם פרייטאַג האָט אַ דעלעגאַציע פון לאָדזשער סוחרים- און פאַבריקאַנטען - פעראיין (פּיעטריקאָווער 10) אין די פערזאָנען פון די ה"ה: פּראָפעסאָר פרעהליך און י. אייזנער און די פאָרשטעהער פון די קליינע און מיטעלע פאַבריקאַנטען די ה"ה מ. ביגרין, י. קיד און ה' גאַסטפריינד אָפּגעהאַלטען אין וואַרשאַ אַ קאָנפערענץ מיט'ן האַנדעלס - מיניסטער קוויאַטקאָווסקי.

אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָט ה' פרעהליך בעקאַנט דעם מיניסטער מיט דער לאַגע פון די קליינע און מיטעלע פאַבריקאַנטען און האָט אָנגעוויזען, אַז די גרויס - אינדוסטריעלער לעבען אויפ'ן חשבון פון די קליינע; די גרויסע פערדינען צו 20 — 25 פּראָצענט און די קלענערע - נאָר 2 — 3 פּראָצענט. דערביי האָט פּראָפ. פרעהליך אָנגעוויזען, אַז אפילו אין שטייער-ענינים זענען די גרויס-אינדוסטריעלער פּריווילעגירט, ווייל זיי ווערען געשאַצט דורך די אָפיציעלע האַנדעלס - ביכער. בעת די קליין-אינדוסטריעלער, וועלכע פיהרען נישט אַזעלכע האַנדעלס-ביכער, ווערען איבערגעשאַצט. ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די בעציהונגען פון די לאָדזשער שפּינעריי-אייגנטימער צו די מיטעלע און קליינע פאַבריקאַנטען. ער האָט אָנגעוויזען אויף דער אויספערלישער ערשיינונג, אַז 5 שפּינער זאָלען האָבען מאָנאָפּאָליזירט דעם גאַנצען גאַרן-האַנדעל און שטעלענדיג זיך הויכע פערדינסטען, זאָלען זיי פאָלשטענדיג דיקטירען די פּרייזען אויפ'ן מאַרק, די קליינע און מיטעלע פאַבריקאַנטען האָבען נישט נעבען דעם קיין שום שוץ-מיטלען.

די דעלעגאַציע האָט ווייטער אָנגעוויזען אויף דער גרויסער בעדייטונג, וואָס עס האָט די קליינע און מיטעלע אינדוסטריע, אַז בעת אין דער קליינער און מיטעלער אינדוסטריע זענען בעשעפטיגט אין לאָדז און אומגעגענד ביז 200 טויזענד אַרבייטער, - זענען אין דער גרויסער בעשעפטיגט ביז 35—40 טויזענד.

דער האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי האָט אויפמערקזאַם אויסגעהערט די דעלעגאַציע. און האָט צום סוף געמאַכט אַ רייה פאָרשלאָגען. צווישען אַנדערען האָט ער פאָרגעשלאָגען, אַז די קליינע און מיטעלע פאַבריקאַנטען זאָלען אין לאָדז גרינדען אַ גרויסע קאָאָפּעראַטיווע שפּינעריי און די רעגירונג וועט זיי צושטעלען ביליגען קרעדיט און וועט זיי אויף 20 יאָהר בעפרייען פון שטייערן. אַזוי אַרום וועלען זיי בעקומען אַ מעגליכקייט צו רעגולירען די פּרייזען אויפ'ן אינערליכען מאַרק

מינ. קוויאַטקאָווסקי האָט אויך בעמערקט, אַז ערשט מיט אַ האַלבער שעה צוריק, האָבען די פערטרעטער פון די גרויס-אינדוסטריעלער, וועלכע האָבען מיט איהם קאָנפערירט, פאָרלאַנגט, אַז די רעגירונג זאָל איינפיהרען אַ הויכען שוץ-צאָל געגען אויסלענדישען גאַרן, וועלכער איז ביליגער און קאָנקורירט מיט'ן אינלענדישען.

דער האַנדעלס-מיניסטער האָט די גרויס-אינדוסטריעלער געענטפערט, אַז ער איז נישט מסכים מיט זיי און פאַרקעהרט, — ער וועט זיך בעמיהען נאָך געגענצוווירקען זייערע אַפּעטיטען.

דער מיניסטער קוויאַטקאָווסקי האָט דעריבער דער דעלעגאַציע פאָרגעשלאָגען, אַז כדי אויפצוקלערען די בעציהונגען צווישען ביידע צדדים, זאָל צוזאַמענגערופען ווערען קיין וואַרשאַ אַ קאָנפערענץ פון די גרויסע און קליין-אינדוסטריעלער, אויף וועלכער דער מיניסטער אַליין וועט זיין אַנוועזענד

ער האָט אויך מיטגעטיילט, אַז כ'י צו בעגרעניצען די אַפּעטיטען פון די גרויס - אינדוסטריעלער, איז נגשאַפען געוואָרען אַ קאָמיטעט צו אונטערזוכען די פּרייזען. אין דעם קאָמיטעט געהען אַריין בלויז אַנערקענטע פאַכמענער.

צום סוף האָט דער מיניסטער נעבעטען וועגען יעדער פראַגע צושטעלען איהם אַ שריפטליכען מעמאָריאַל.

דער האַנדעלס-מיניסטער האָט אויך מסכים-געווען, אַז אַלע סוחרים, וועלכע קויפען-אויס פּאַטענטען, זאָלען בעקומען אויסלענדישע הנחה-פּעסער אָהן שוועריגקייטען. דער מיניסטער האָט געבעטען, אַז וועגען יעדען איינצעלנעם פאַל, וואו ס'וועלען געמאַכט ווערען שוועריגקייטען, זאָל מען איהם מעלדען.

די דעלעגאַציע האָט געבעטען, אַז דער צאָהלונגס-טערמין פאַר פּאַטענטען אויף 1927 זאָל בעשטימט ווערען אין ראַטעס: יאַנואַר און יולי און אַז די סומע, וואָס ווערט איינגעצאָהלט פאַר'ן פּאַטענט, זאָל פערעכענט ווערען אויפ'ן חשבון פון אומזאַץ-שטייער. די דעלעגאַציע האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען איבערגעבען די פּאַטענטען דער קאָמונאַלער-מאכט.

בכלל האָט דער מיניסטער זיך בעציגען צו די פּאָסטולאַטען פון דער לאָדזשער דעלעגאַציע זעהר גינסטיג און צוגעזאָגט הילף צו טון, כדי נאָכצוקומען די וואונשען פון די קליינע פאַבריקאַנטען און סוחרים.

*

נעכטען אין אָוונד איז אין לאָקאל פון פעראיין (פּיעטריקאָווער 10) פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון סוחרים און פאַבריקאַנטען, פאַר וועלכע די דעלעגאַציע, וועלכע איז געוועזען ביים מיניסטער, האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט.

ס'האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגערע דיסקוסיע, בעת וועלכער די אַנוועזענדע האָבען צוגעגעבען זייערע מיינונגען און פאָרלאַגען, וועלכע דאַרפען אַריין אין דעם מעמאָריאַל. ס'איז בעשלאָסען - געוואָרען, אַז וועגען דער פראַגע זאָלען גערופען-ווערען ספּעציעלע פערזאַמלונגען פון די בעזונדערע סעקציעס.

נאָכדעם, ווי ס'זענען בעטראַכט - געוואָרען פראַגען וועגען ביליגער - מאַכען עלעקטרי, לאָקאַלען א. אַז. וו., וועגען וועלכען ס'דאַרף אויך גערעדט - ווערען אינ'ם מעמאָריאַל — איז די פערזאַמלונג געשלאָסען-געוואָרען.

פּרעסע-קאָנפערענץ אין „טאָז".

(-) אויף נעכטען האָט די פערוואַלטונג פון „טאָז" צוזאַמענגערופען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ. אננוזש. לעבענהאָפּט און ד"ר שוואַלבע האָבען בעקאַנט די פּרעסע-פאָרשטעהער מיט טעטיגקייט פון דער סימפּאַטישער און זעהר נוצליכער פאַר דער יודישער בעפעלקערונגס-אינסטיטוציע און מיט די פּלענער אויף דער נאָהנטסטער צוקונפט.

אַ גענוים בעריכט וועלען מיר נאָך ברענגען.

10-יעהריגער יובילעע
פון דער העברעאישער פּרויען-גימנאַזיע.

נעכטען פאַרמיטאָג איז אין זאַל פון פילהאַרמאָניע פאָרגעקומען די פייערונג פון דעם 10-יעהריגען יובילעי פון דער ערשטער העברעאישער פּרויען-גימנאַזיע אויף די היילגונג פון אַ נייער גימנאַזיע לער פּאַהן.

דער זאַל איז געווען איבערפוּלט מיט עלטערען, קינדער און דעם לעהרער-פערסאָנאַל פון די יודישע גימנאַזיעס.

אונטער די קלאַנגען פון מאַרש קומען אַריין די שילערינס, איינציגווייז, מיט פאָהנען און שטעלען זיך אויס אויף דער עסטראַדע, זיי זינגען איינציגע לידער, זעהר גוט איינשטודירט דורכ'ן דיריגענט פּייבוש'ס. עס איז אונטערצושטרייכען אַ זעהר שעהנע שטימע פון דער שילערין פּאַלייטין.

עס טרעטען אַרויס: מיט אַ בעגריסונגס-רעדע אויף פּוילִיש דער דירעקטאָר פון דער פּרויען-גימנאַזיע ה' בראַנדשטעטער, ער ציהט אויך אַרום די פעראייליגונג פון דער נייער פּאַהן, אויף פּוילִיש בעגריסט אוך די אַנוועזענדע און דערצעהלט אַ ביסעל געשיכטע פון דער שול ד"ר בראָדיע, וועלכער איז אונצופרידען, הלמאי אַלע יודישע עלטערען שיקען נישט זייערע קינדער אין די יודישע גימנאַזיעס.

פרוי קאַרפּאָווסקאַ בעגריסט (אויף פּוילִיש) אין נאָמען פון עלטערן - קאָמיטעט.

עס בעגריסען נאָך דער דירעקטאָר פון דער 1-טער יודישער מענער גימנאַזיע ה' בערלמאַן (העברעאיש) און דער דירעקטאָר פון דער 2-טער יודישער מענער גימנאַזיע ה' ריגער (אויף פּוילִיש).

מיט אַ דעקלאַמאַציע און בעגריסונג טרעטען אַרויס צוויי שילערינס אויף העברעאיש.

צום סוף ווערען אַדורכגעלזען בעגריסונגען פון אַבסאָלווענטקעס און גוטע פריינד פון פרעמדע שטעט און אונטער די קלאַנגען פון „התקוה" ווערט די פייערליכקייט פערענדיגט.

נעכטיגע פייערליכע אסאַרעמיע
צום אָנדענקען פון געפאַלענע אין קאַמף פאַר'ן צאַריזם.

(צ) דער פעראיין פון די געוועזענע פּאָליטישע אַרעסטירטע אין לאָדז האָט נעכטען איינגעאָרדענט אַ פייערליכע אַקאַדעמיע צום אָנדענקען פון די געפאַלענע אין קאַמף מיט דעם צאַריזם אין יאָהר 1905.

10 אַ זייגער אינדערפריה איז אין לאָקאַל פון פעראיין אויף פּיעטרקאָווער 109 פאָרגעקומען אַן'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער פון דעם פעראיין.

נאָכדעם איז פאַרמירט - געוואָרען אַ צוג, וועלכער איז מיט פאָהנער דורך דער פּיעטריקאָווער און קאָנסטאַנטינער גאַסען געגאַנגען צום קאָנסטאַנטינער וואַלד אויף די קברים פון די געפאַלענע אין 1905. דאָרטען האָבען זיך אַלע פערזאַמעלטע אויפגעשטעלט אין אַ פּיר-עק אַרום די קברים. און מיט ענטשפּרעכענדע רעדעס זענען אַרויסגעטראָטען דער געזו. שטאָדט פּרעזידענט ה' אַלעקסי זשעוווסקי, וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי, אַדוואָקאַט פּיעטער קאָהן און אַלס פאָרשטעהער פון די אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען ה' קלימאַשעווסקי.

אַרבן-קריש אינמיטען נאַם.

(—) אויף פּאָלודניאָווע גאַס, ביים נומער 6, האָט זיך פּאַסירט נעכטען אין איינער אַכגעשפּילט אַזאַ מין טשעקאָווע סצענקע:

עפּעס אַ חברה-דעה האָט זיך אָווּעקגעשטעלט נעבען טראָטואַר און כסדר אָנגעצונדען זאַפּאַלקעס און עפּעס געזוכט.

ווען די פערבייגעהער האָבען דעם יונגערמאַן געפרעגט וואָס ער זוכט, האָט ער צופרעש געענטפערט, אַז ער זוכט 10 זלאָטעס, דערנאָך האָט ער געזאָגט, אַז ער זוכט אַ גאָלדענעם זייגער.

ס'האָט זיך באַלד אַרויסגעוויזען, אַז דער „זוכער" פון זלאָטעס און גאָלדענע זייגערס" איז נישט ביים קלאָהרען זינען.

איינער פון די פערבייגעהער האָט זיך דעריבער געמאַכט אַ וויק און געזאָגט:

— איהר מעגט שוין זאָגען אַ רבנן-קדיש נאָך אייער זייגער...

האָט דער חברה-מאַן לאַנג נישט געטראַכט און זיך אָוועקגעשטעלט ביים רינשטאָק בקול-רם זאָגען רבנן-קדיש.

און געזאָגט האָט ער מיט'ן גאַנצען ברען, אַז די גאַנצע גאַס מענשען האָבען זיך אָנגעדערגעשטעלט קוקען און הערען אויפ'ן ביזיון וואונדער.

ס'איז אָנגעקומען אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט אַלעמען פונאַנדערגעיאַגט. איהם אַליין, דעם בעל-דבר, האָט דער פּאָליציאַנט נישט אָוועקגעיאַגט, ווייל — זאָגען קדיש הייסט נישט געשטערט די עפענטליכע רוה.

צוויי בריף אין רעדאַקציע.

I.
צו דער עפענטליכקייט.

ג. רעדאַקציע!

אין אייער חשוב'ער צייטונג נ' 246 איז פערעפענטליכט געווען אַ בעריכט און אַ רעזאָלוציע פון עפּעס אַ צענטראַלען האַנדווערקער-ראַט וואו צווישען אַלע אויסגערעכענטע פּיקטיווע האַנדווערקער פעראיינען איז אויך דערמאַנט געווען דער טישלער-מייסטער-פעראיין.

מיר ערקלעהרען קאַטעגאָריש, אַז דער טישלער-מייסטער-פעראיין האָט קיין שום שייכות נישט מיט די פּאָלקישטישע „האַנדווערקער - פעראיינען" און אויך בכלל נישט מיט זאַוואַדזקאַ 5. אונזער פעראיין געהערט פון שטענדיג אָן צו דער צענטראַלע אויף פּאָלודניאָווע 4, וואו מיר האָבען אונזער זיץ-אָרט.

וואָס שייך דעם פּאַמפּלעט בנוגע דער האַנדווערקער-באַנק, האַלטען מיר עס פאַר אַ געמיינעם חוצפּה'דיגען אָנפאַל אויף אַן'אינסטיטוציע, וועלכע האָט מיט אַלע מעגליכקייטען אונטערשטיצט הונדערטער האַנדווערקער-פאַמיליעס צו קענען אַדורכהאַלטען די פערשידענסטע קריזיסען.

מיט דרך ארץ
פּרעזעס פון טישלער-מייסטער-פעראיין
מ. הערשקאָוויטש

2.

ג. רעדאַקציע! ערלויבט אונז צו פערעפענטליכען פאָלגענדעס, פאַרוואָס מיר דאַנקען אייך פאָראויס:

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פערעפענטליכטען פּאַמפּלעט אין אייער וו. צייטונג נומער 246 דורך זאַוואַדזקאַ 5, אין וועלכען עס ערלויבען זיך מענשען — פאַר דער האַנדווערקער-זאַך גאַנץ פרעמדע — צו שרייבען צווישען אַנדערען רכילות און שקרים, אַז די האַנדווערקער-באַנק איז אַ באַנק פאַר אַלע, נאָר נישט פאַר די האַנדווערקער, ווילען מיר פעסטשטעלען אַט-וואָס -

1) אונזער באַנק, וועלכעס איז אָנגעוויזען אויף סעזאָן-אַרבייט העכסטענס 3 חדשים אין יאָהר, האָט די מעגליכקייט זיך צו דערהאַלטען אין דער איבריגער צייט נאָר אַ דאַנק דער האַנדווערקער-באַנק.

2) ביים גרינדען דעם רויה-שטאָף-קאָאָפּעראַטיוו „פּרזשעגנדזש" אַ דאַנק וועלכען די גענעראַל-פערזאַמלונג האָט איינגעזעהן די איינציגע מעגליכקייט פון עקזיסטענץ פאַר די מיטגלידער, האָבען מיר אין ערגיץ נישט געפונען די געהעריגע מאַטעריעלע אונטערשטיצונג - נישט אָכטענדיג דעראויף, וואָס מיר האָבען געקלאַפּט אין די טירען פון פערשידענע אינסטיטוציעס — ווי נאָר אין דער האַנדווערקער-באַנק, נישט קוקענדיג דעראויף, וואָס 85 פּראָצענט פון די מיטגלידער זענען בעלאַסטעט מיט הלוואות אין דערזעלבער באַנק.

מיר האַלטען דעם גאַנצען אָנפאַל אויף דער האַנדווערקער-באַנק אַלס אַ בייוויליגען אונפעראַנטוואָרטליכען טאַט פון מענשען, וועלכע האָבען אין זינען נישט די אַלגעמיינע זאַך, נאָר זייערע ענג-פּערזענליכע קליינליכע אינטערעסען.

אין נאָמען פון רויה - שטאָף-קאָאָפּעראַטיוו „פּרזשעגנדזש"
ב. ראַפּאַפּאָרט.

האַמוניקאַט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בעריכט אין נ. 246 פון „נייעס פאָלקסבלאַט" וועלכער לויטעט, אַז ה' גאָלדבערג האָט גערעדט אין נאָמען פון שניידער-מייסטער - פעראיין, בעטען מיר למען האמת פעסטצושטעלען, דאָס מיר האָבען דעם דערמאָהנטען נישט בעפולמעכטיגט צו רעדען אין נאָמען פון בעשטעלטע-שניידער-מייסטער.

מיט דרך - ארץ
573 שניידער-מייסטער
פון מענער און דאַמען-בעשטעלט.

היינט
9-טער יאָהר-טאָג פון דער באַלפור-דעקלעראַציע.

היינט, האַלב 9 אין אָוונד קומט פאָר אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4) אַ פייערליכע פערזאַמלונג געווידמעט דעם 9-טען יאָהרטאָג פון דער באַלפור-דעקלעראַציע. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט און ה' מ. לימאַן.

„דאַלאַרובקע"
היינט די ציהונג.

(-) היינט קומט פאָר די ציהונג פון דער דאָלאַרובקע. ס'וועלען געצויגען ווערען 57 געווינסטען אויף דער אַלגעמיינער סומע פון 25 טויזענד דאָלאַר: 1 געווינס — 8,000 דאָלאַר; 1 — 3,000 דאָלאַר, 5 צו טויזענד דאָלאַר, 10 צו 500 און 40 — צו 100 דאָלאַר.

„בר-כוכבא".

היינט, 8 אָוונד קומט-פאָר די פאָרטזעצונג פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון „בר-כוכבא" אין אייגענעם לאָקאַל, פּאָלודניאָווע 11.

הוזירער
געגרינדעט א פעראיין.

די טעג איז פאָרגעקומען די גרינדונגס-פערזאַמלונג פון „פעראיין פון יודישע הוזירער" אין לאָדז.

נאָכ'ן אויסהערען אַ בעריכט פון די גרינדער וועגען דער ביזאַהעריגער טעטיגקייט, האָט די פערזאַמלונג איינשטימיג אָנגענומען אַ צוטרוי-רעזאָלוציע, און בעשטעטיגט אַלע אויסבעסערונגען די פאָרגעלייגטע סטאַטוטען.

אין דער ניי-געוועהלטער פערוואַלטונג זענען אַריין די ה"ה ליס, ראַפּאַלאָוויטש, מאַנטשניק, גרינצווייג, זילבערינג, גערטנער, מאַכעל, מאַנדלבוים, פרידמאַן שאָרל; אַלס קאַנדידאַטען: ראָזענפעלד, פרידמאַן, הערצבערג, דייך מאָקאַרסקי און דיאַמאַנט.

אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: זלאָט, ניצקי, ראָזענבערג, מאַנדלבוים; אַלס קאַנדידאַטען: מאַנדלבוים און קאַרפּ.

פאַלשע
וועקסעל-בלאַנקען.

(ד) ס'האָבען זיך בעוויזען פאַלשע וועקסעל-בלאַנקען צום פּרייז פון 12 זל. דער פינאַנץ-אַמט טיילט מיט, ווי-אַזוי זעהען אויס די פאַלשיפיקאַטען.

זיי זענען אויסגעאַרבייט אויף פּאַפּיר מיט וואַסער-צייכענס, פּונקט ווי אויף די ריכטיגע, נאָר ערגער אויסגעפיהרט. די אויפשריפטען זענען גראָבער און נישט אַזוי פּרעציז אויסגעפיהרט. די פאַרבען זענען אַ ביסעל טונקעלער ווי אויף די עכטע, אין דעם מלוכה-עמבלעם אונטערשיידעט זיך דער קאָפּ פון דעם אָדלער, די קרוין, די צייכנונג איז גראָבער און נישט פּרעציז.

ספּאָרט

„טוריסטען" - „רוך" 2:2

קאַטאָוויץ, 31 אָקטאָבער. (ספּ. טעל.) דער רעוואַנש - מעטש צווישען אונזער מייסטער און דער מייסטער פון לאָדז האָט זיך פערענדיגט מיט „רעמי".

„טוריסטען" - „פּאָגאָן" 3:0

קאַטאָוויץ, 1 נאָוועמבער. (ספּ. טעל.) דער מעטש צווישען דעם לאָדזשער מייסטער „טוריסטען" און דער היגער „פּאָגאָן" האָט זיך פערענדיגט מיט אַ שעהנעם נצחון פון די „טוריסטען".

פון פייער איז וואסער.

אדער א מעשה וועגען א „כאלב" און א „קוה".

וועגען עס ווערט געבוירען אין א שלעכטען מזל, וועט ער פון איהם זיך נישט אַרויסדרעהען.

אין קאַראַטשוו איז דאַ אַ יודישע משפחה, וואָס הייסט ק אַ ל ב. איז אין דער משפחה פערהאַן אַ טאָכטער, אַנ־איין און איינציגע; איז זי נישט קיין מיאוסע, נישט קיין אונוויסענדע, לייענט „רוסישע" ראָמאַנען און דעקלאַמירט אויף אויסוועניג „פושקינ׳ען". נאָר אַז זי איז אויסגעוואַקסען, האָט זי גענומען שטאַרק ליידען פון איהר פאַמיליען־נאָמען וואָס איהר פאָטער האָט פון געבוירענעס־טאָג אָן איהר איינגעטיילט ק אַ ל ב. חברים, חבר׳טעס, פריינד און באַקאַנטע רופען איהר, פריילין קאַלב. עס קאָן זיין, אַז אַנדערע מיינען דערביי גאָרנישט; וואָס זאָלען זיי טון, אַז מען רופט איהר דאָך קאַלב. אַזוי רופט מען איהר טאַטען און אַזוי האָט מען גערופען איהר זיידען... נו, איז דעריבער איהר שוין לייכטער? איבערהויפט, אַז עס קומט אַמאָל אויס צו געהן מיט וועמען עס איז פון דער פערעמד שפּאַצירען, לויפען איהר שוין נאָך יונגלעך און מיידלעך, נישט פערגינערס, און שרייען איהר נאָך: פריילין קאַלב!

אַ גליק נאָך, וואָס גאָט גרייט צו די רפואה פאַר דער מכה, האָט ער איהר בעשאַפען אַ מיידעל... אַ מיידעל איז דאָך נישט קיין יונגעל... אַ מיידעל האָט חתונה, בייט זיך באַלד איבער דעם טאַטענס פאַמיליען־נאָמען אויף איהר מאַנ׳ס און פטור פון אַ צרה...

האָט זי, מאַניע, אַזוי הייסט זי, ווי נאָר זי איז געוואָרען אַלט פופצעהן יאָהר שוין גענומען טראַכטען וועגען חתונה האָבען. אָבער אין ליטע קען מען דען אַזוי גרינג חתונה האָבען? מען מוז דאָך פריהער גוט אויסגעדאַרט ווערען... און מאַניע עלטערט זיך און איהר נאָמען קאַלב עלטערט זיך מיט איהר, און אומעטום הערט זי נאָר „פריילין קאַלב". פון אַנדערע שידוכים איז גאָרנישט געוואָרען, נאָר צוליב דעם, וואָס די חתנים. נאָך נישט קע־נענדיג איהר, האָבען געהערט פון דער זייט, אַז מען רופט איהר אין שטעטעל פריילין קאַלב, האָבען זיי געמיינט, אַ גאַט ווייס, וואָס דאָס איז פאַר אַ בהמה, און האָבען מורא געהאַט זיך צו רוקען ווייטער...

איז מאַניטשקע קאַלב אַלץ געזע־סען און געזעסען ביים טאַטען און געוואַרט אויף איהר בעשערטען, וועל־כער וועט איהר אויסקויפען פון איהר שאַנדע און איהר מאַכען א ו י ס ק אַ ל ב. איז עס געווען נישט גאָר אַהן נוצען, וואָרום דערווייל האָט ביי איהר פאָטער זיך אָנגעזאַמעלט נ׳ש׳קשה פון אַ נדן פאַר דער בת־יחידה׳קע. און ענדליך האָט מאַקע אַ היימישער שדכן אַרויס־געזוכט אין אַ ווייטען שטעטעל איהר אַ זיווג, אַ בחור, אַ האַלבען קלויזניק, אַ האַלבען לעהרער׳ל פון העברעאיש. מען איז זיך צוזאַמענגעפאָהרען, זיך געזעהען, געפעלען, געוואָרען און נישט אָפּלייגענדיג אין אַ לאַנגען באַנק, האָט מען מאַקע באַלד דאָ גופא אין קאַראַ־טשוו אָפּגעשפּעלט די חתונה, ווי גאָט האָט געבאָטען: מיט כלי־זמרים, מיט טענץ, מיט דרשה־געשאַנק, מיט אַ גאָל־דענע יוך. מאַניטשקע איז געווען אויס׳ן זיבעטען הימל. און מיינט איהר פאַרוואָס? בלויז צוליב דעם אַליין, וואָס זי איז פון היינט אָן נישט מעהר פריי־לין קאַלב...

אָה, ווי איהר פינסטערער מזל האָט דאָס פון איהר געלאַכט...

די פאַר וואָכען, וואָס זי איז געווען אַ כלה, איז איהר גאָרנישט איינגעפאַ־לען צו פרעגען, ווי הייסט דען דער חתן מיט זיין פאַמיליען־נאָמען. דער שדכן פלעגט איהם רופען יודישלעך, זלמן ברוך־שלמה׳ס; און די פאַר מאָל וואָס ער, דער בחור, האָט איהר גע־שיקט בריף, פלעגט ער זיך אונטער־שרייבען מיט אַזאַ פערצוקטען האַנד־שריפט, אַז עס איז געווען אוממעגליך איבערצולייענען: „זלמן „קוק" אָדער „קויל" אָדער „קוץ". ערשט אויף מאָר־גען נאָך דער חתונה, אַז מען דאַרף געהן זיך מעלדען אין דער פּאָליציי, נעהמט דער יונגער בעל־הבית׳ל אַרויס זיין פּאַס, און מע לייענט שוואַרץ אויף ווייס: „זלמן קוה"... קוה!...

וואָס זאָגט איהר נישט צו אַזאַ שלים־מזל?... אַנשטאָט וואָס פריהער איז זי געווען „פריילין קאַלב" וועט זי היינט זיין „פרוי קיה"!... זי האָט שיער נישט אָנגעקנע׳חלש׳ט.

דער יונגער בעל־בית, איהר מאַן, בערוהיגט איהר: „שאַ, וואָס איז דער געוואַלד! אַזוי איז דאָך גוט, אַז מען איז פריהער אַ קאַלב, מוז מען דאָך דערנאָך ווערען אַ קוה... זי וויל אָבער נישט הערען אַזעלכע וויצען... עס איז איהר אַ שאַנדע; ער האָט איהר גע־מאַכט צו לייטיש געלעכטער מיט אַזאַ פאַמיליע... ער האָט איהר גענאַרט... זי וויל אַ גט...

ער, פערקעהרט, איז שטאָלץ מיט זיין פאַמיליען־נאָמען. ער זאָגט, אַז ער האָט זשאַגער אַ יחוס־בריף, אַז ער שטאַמט פון דעם בעריהמטען יודיש־דייטשען פילאָזאָף אפרים קוה, וואָס זיין בוך איז איבערזעצט אין העברעאיש פון דעם בעוואוסטען שרייבער טשוו־יאַוו׳ן; נאָר אויב זי וויל דורכאויס אַ גט, איז „מה־כי תיתי", אדרבא; אָבער איהר נדן בלייבט ביי איהם. דערויף וויל זי אָבער נישט איינגעהן. וואָס וועט זי טון אַהן נדן? זי וועט דאָך מיט ליידיגע הענד נישט קענען פון דאָס ניי חתונה האָבען מיט אַן אַנדערען; און זי וועט בלייבען אפילו גע׳גט׳ערהייט איי־ביג אַ „קוה"; דאָס וועט זי האָבען אַנ׳אָנדענק פון איהם, פון דעם שלים־מזל׳דיגען מאַן, פאַר דעם נדן, וואָס זי וועט ביי איהם לאָזען!... זעהר אַ שענעס געשעפט געמאַכט. איהר דוכט זיך, אַז בעסער וואָלט זי שוין געבלי־בען ביז׳ן גרויען צאָפ „פריילין קאַלב" איידער ביז׳ן טויט אַריין די „געגט׳ע קוה".

שלעפט זי איצטער איהר מאַן צו דין־דורות; זי פערקלאַגט, אַז זי וועט אידם אַנקלאָגען אין געריכט, — און גאַנץ קאַטאָשון געהט אויף רעדלעך.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין רעדהיים פון 5 ביז 7 אָווענד צו קליניק־פּריוועט.

31 גדאנסקא 31.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

[illegible]

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגע־געבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 2. נאָוועמבער 1926.

2362. אַ לעזער פון באַנטקע 36.

אויב איהר האָט ליגען אַקציעס אין אַ רוסישע באַנק, קאָנט איהר זיך ווענ־דען מיט אַ בקשה וועגען פערזיכערן אייערע רעכט אין הויפט־ליקווידאַציאָנס אַמט. עס איז צייט ביז דעם 1. יאַנו־אַר 1927.

6363. פ. פ.

דער 10 פּראָצענטיגער צוגאָב שטייער ווערט צוגערעכענט צו אַלע שטייערן, אַ חוץ, דאָכאָדאָווע, מאַיאָנטקאָווי, לאָ־קאַל־שטייער, שטייער פון לעדיגע פּלע־צער, דעסגלייכען ווערט נישט צוגע־רעכענט דער דערמאָנטער 10 פּראָצענ־טיגער צוגאָב צו אַלע קאָמונאַלע שטיי־ערן.

2364. הערש קליינהענדלער.

אויב דאָס פערלוירענע פּעקעל איז געווען רעקאָמענדירט (פּאַלעצאָני) בע־קומט איהר 40 זל. ענטשעדיגונג. פער־רופט אייך אויפ׳ן אַרט. 4, פון אוסטאַוו פון 24. יולי 1926.

2365. אַ לעזער פון לומאַמירסק־גאַס.

אויב אייער דירה איז אין 1 יולי 1914 געגאָנגען 80 רובעל, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר יעדען קוואַרטאַל פון לוי־פענדען יאָהר 26 זל. 10 גר. אַריינרע־כענענדיג שוין די אויסגאַבען.

2366. גערשטענזאַנג.

2367. אַנ׳ענגלענדער.

2268. אַ לעזער פון שוו. יאַקובע.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2369. אַ סוחר.

לויט׳ן פונקט 2 אַרט. 1 פון דער פער־אָרדנונג פון פינאַנץ־מיניסטער פון 25. אויגוסט 1926 ווערט איינגעפיהרט פון 1. יאַנואַר 1927 דער פולער שפּירט־מאָנאָפּאָל אַזוי, אַז פון דערמאָנטען טער־מין אָן וועט מען שוין אין די פּריוואַ־טע אונטערנעמונגען נישט טאָרען אויס־אַרבייטען און איבערגיסען שפּריט.

1370. רעגינע.

מיר האָבען שוין איינמאָל אויף דער זעלבער פראַגע געענטפערט, אַז אויב די ספקות ווערען אָנגערירט די אינ־טערעסען פון מינדעריעהריגע קאָנען זיי בשום אופן נישט איבערגעגעבען ווערען צו ערלעדיגען דורך אַ שידס־געריכט. די מסכמה איבערצוגעבען דעם ענין אַ שידס־געריכט מוז ווערען בעשטע־טיגט דורך אַ רעיענט אָדער געריכט אויף אַ ווירעק פון אַ שידס־געריכט איז נישט פערהאַן קיין אַפּעלאַציע. מען קאָן אָבער יאָ דעם אורטייל אַנולירען אויב דער פעראינטערעסירטער צר בעווייזט, אַז די פערהאַנדלונג איז נישט פאָרגע־בען לויט די געהעריגע כללים.

2376. יצחק נייגאָלד.

געוויס קאָן מען אין פּוילען אויפמאָ־נען לויט אַ ווירעק פון אַנ׳אויסלענדיש געריכט אַ חוב. איהר מוזט זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין געריכט פון דעם קרייז, וואו דער חוב דאַרפט איינגע־מאָנט ווערען. צו דער בקשה דאַרף מען ביילייגען: 1) אַנ׳אָפּשריפט פון ווירעק מיט אַ בעשטעטיגונג פון געריכט, וואָס האָט איהם אַרויסגעגעבען און אויך מיט אַ בעמערקונג, אַז ער איז געזעצקרעפ־טיג. די אונטערשריפט פון געריכט מוז בעשטעטיגט ווערען פון אָרטיגען פּוילי־שען קאָנסולאַט און מיניסטער פאַר אויס־לענדישע ענינים 2) אַנ׳איבערזעצונג פון ווירעק אין פּויליש 3) אָפּשריפטען פון די אויסגערעכנטע דאָקומענטען.

דזשערזשינסקי און די יודישע טאכטער.

אַ בלוטיגע ליבעס טראַגעדיע וואָס האָט זיך אָנגעהויבען אין רוסלאַנד. און פערענדיגט מיט זעלבסטמאָרד פון אַ יודישער פרוי אין פּאַריז.

10.

אַלס אַ הויכען „טשעקיסט", פלעגט מען איהם אַריינלאָזען צו זיין ווייב אין טשעקאַ־קעלער צו יעדער צייט. האָט ער איינמאָל צו נאַכט, געבראַכט איהר אַ פּעקעל מאַנטבילשע קליידער, זיך אי־בערצוטון... אין אַ ווילע אַרום איז זי מיט איהם גופא טאַקע אַרויס פון קע־לער, אַז אַ מאָן האָט נישט געקרעהט, און זיי זענען אויף אַ טשעקאַ־וואָגען אַוועקגעפאָהרען גלייך אויפ׳ן „ווינדאַ־ווער וואָקזאַל"... אין אָנפאַנג האָט ער איהר גופא אפילו נישט געזאָגט, וואו הין ער פיהרט איהר. אין וואַגאָן האָ־בען זיי זיך געטראָפען מיט דער מוטער מיט דער אַלטער שרה ציילין, וועלכע איז שוין פריער בעצייטענס געקומען מיט גרויסע קעיב און טשעמאָדאַנעס. סטעפּאַנאָוו האָט שוין פאַר זיי ביידען געהאַט צוגעגרייט אויסלענדישע פּעסער. ער אַליין האָט זיי בעגלייט ביז דער גרעניץ, ביז סעבעזש. זיינע פּאַפּירען פון אַ הויכען בעאַמטען פון טשעקאַ, האָבען געווירקט, אַז די גרעניץ־טשעקיסטען זאָלען די צוויי פרויען נישט מאַטערן מיט צופיל פראַגען, איידער מען לאָזט זיי אַרויס פון לאַנד, און מען זאָל זיך נישט גראַבען אין זייערע פּעק...

אויף אַזאַ אופן האָט זיך דער אַל־טער איינגעגעבען אַרויסצופיהרען מיט זיך כמעט אַלע זייערע בעהאַלטענע ברילִיאַנטען און גאָלד, פון וועלכע זי האָט נישט נאָר אַליין מיט דער טאָכ־טער געצויגען זייער חיונה אין אויס־לאַנד שוין באַלד אַכט יאָהר, נאָר זי פלעגט פון דאַנען נאָך קענען שטיצען איהרע זיהן און אייניקלעך, וועלכע זע־נען איבערגעבליבען אויף צרות אין מאָסקווע...

סטעפּאַנאָוו אַליין, אַלס אַ ווירקליך איבערגעגעבענער קאָמוניסט, האָט זיך צוריק אומגעקעהרט אין מאָסקווע. אין דער פערוואַלטונג פון דער „טשעקאַ" האָט מען זיך גלייך אויף מאָרגען גע־כאַפּט, אַז די „עס־ערקע" איז אַנט־לאָפען, און עס איז, פערשטעהט זיך, גאָר נישט שווער געווען באַלד צו דער־געהן, ווער עס האָט איהר אין דעם גע־האָלפען.. סטעפּאַנאָוו אַליין האָט זיך מודה געווען פאָלשטענדיג אָנערקענט זיין שולד. בעשולדיגט האָט מען איהם אָבער אין פיל מעהר, ווייל ער האָט ערוואַרטעט. מען האָט אויף איהם גע־וואָרפען אַ חשד, אַז ער האָט פון אָנ־פאַנג אָן געוואוסט פון זיין ווייב׳ס פּלאַן צו טויטען דזשערזשינסקי׳ן, און אַז ער האָט זיך עס טאַקע אומישנע פאַר איהר געסטאַרעט, אַז זי זאָל בעקומען אַזאַ וויכטיגע שטעל אין דער הויפט פער־וואַלטונג פון דער „טשעקאַ", כדי זי זאָל זיין וואָס נעהנטער צו דזשער־זשינסקי׳ן און זאָל קענען דורכפיהרען איהר טייוולישען פּלאַן... סטעפּאַנאָוו איז גע׳משפט געוואָרען דורכ׳ן רעוואָ־לוציאָנערען געריכט און אָנערקענט גע־וואָרען אַלס אַ „אונטערלעקער פון דער בורזשואַזיע און אַ שליח פון דער קאָנטר רעוואָלוציע"... זיין בעווייז, אַז ער האָט זיך מיט׳ן איינענעם ווילען אומגעקעהרט פון דער גרעניץ און זיך אַליין גע־שטעלט צום געריכט, האָט איהם נישט געהאָלפען, ער איז פעראורטיילט געווע־רען צו דער „העכסטער שטראָף", און אין איינציגע טעג אַרום איז ער דער־שאָסען געוואָרען...

רעוועקאַ האָט זיך דערוואוסט וועגען איהר מאַנ׳ס טרויעריגען סוף ערשט אין אַ האַלב יאָהר אַרום. נאָך לאַנגע וואַנד־לעניש איבער פערשידענע שטעדט פון אייראָפּאַ, האָט זי מיט איהר מוטער זיך אַנגעליך בעזעצט אין פּאַריז... אין איהר האָט אויסגעוואַכט איהר בענק־שאַפט און איהר ליבע צו איהר. מאַן און צו איהר קינד. און אַפילו איהר אייגענע מוטער האָט נישט געווכט אָפּ־רעדען איהר הארץ, פון דעם גוי, נאָכ־דעם ווי ער האָט פאַר זיי ביידען אַזוי פיל געטון... מסתמא איז עס דאָך אַזוי בעשטימט געוואָרען פון הימעל, אַז איהר מאַן, דער צדיק ר׳ יאָסעלע, זאָל ענדי־גען זיינע יאָהרען אין אַ מאָנאַסטיר צווישען קריסטליכע איקאָנעס און אַז זייער טאָכטער זאָל חתונה האָבען מיט אַ קריסט, אַ גוי!..

ווען זיי האָבען מיט איהם געזעגענט שוין אויף דער גרעניץ, און רעוועקאַ, קו־שענדיג איהם מיט הייסע טרעהרען, האָט איהם עטליכע מאָל איבערגעפרעגט, וואָס מיינט ער, וועט מען מיט איהם טון, אַז ער וועט זיך אומקעהרען אין מאָסקווע, — האָט ער איהר בערוהיגט, אַז ער, מיט זיין גוטען קאָמוניסטישען נאָמען, האָט פאַר קיין זאַך קיין מורא נישט... זי האָט איהם געזאָגט, אַז אויב ער שטעלט איין פאַר איהר זיין לעבען, וויל זי נישט, און זי פאָהרט נאָך איצט צוריק; ער האָט איהר אָבער נאָכאַנאַנד פערזיכערט, אַז ער האָט אַזאַ אייזערנע האַנד הינטער זיך, אַזעלכע גרויסע פער־דינסטען אויפ׳ן פראָנט געגען די ווייסע אַרמעען און אין „טשעקאַ", און אַזעלכע וויכטיגע פערבינדונגען... זי קאָן גאַנץ רוהיג פאָהרען ווייטער... צי האָט ער טאַקע מיט אַנ׳אָמת אין דעם געגלויבט, אָדער ער האָט נאָר איהר געוואָלט איינרעדען, — אַלעמאָלס, נאָכדעם ווי רעוועקאַ מיט איהר מוטער האָבען ווי עס איז זיך איינגעאָרדענט אין פּאַריז, האָט זי צו איהם געשריבען אַ בריף, און האָט נישט בעקומען קיין ענטפער. אויך דער צווייטער און דריטער בריף זענען געווען נישט מזל׳דיגער ווי דער ערשטער... דאָס האָט איהר זעהר פער־ביטערט. געטראַכט האָט זי אָבער, אַז ער ענטפערט איהר אומישנע נישט, ווייל ער איז דאָך געווען געגען איהר געפעהרליכען שריט און האָט עס פון גאַנצען הערצען בערעכענט פאַר אַ פער־ברעכען... דאָס וואָס ער האָט געראַטע־וועט איהר לעבען איז שוין אויך געווען אַ שווערע לאַסט אויף זיין געוויסען... איצטער וויל ער מסתמא אָן איהר פערגעסען!.. האָט זי דוקא איהם איצט אונענדליך ליב בעקומען. און ווי אַזוי ווייסט מען וואָס מיט איהם איז? זי האָט אפילו זיך נישט געשעמט און געפרעגט די ברידער אין אַ בריף, אפשר האָבען זיי וואָס געהערט וועגען איהר וואָסילי׳ן? די אַלטע מוטער, זע־הענדיג דעם פיין פון דער טאָכטער, האָט אויך וועגען דעם דערמאָנט אין איהרע בריף צו די זיהן, נאָר זיי, די ברידער, האָבען גאָרנישט געוואוסט וואָס צו ענטפערן.

(סוף קומט)

עולים ויורדים.

אַ סך יאָהרען האָט מען די ציוניִם „בעלי חלומות" גערופען, ביז עס האָט געשלאָגען אַ גוטע שעה און מען האָט אָנגעהויבען צו בעמערקען עפּעס ממשות׳דיגעס. מען האָט געפיהלט, אַז דאָס לאַנד דערנעהנטערט זיך צו אונז, מען האָט געהערט, אַז פעלקער הויבען אָן צו פערשטעהן אונזערע פאָדערונגען. מען חלום׳ט שוין נישט מעהר — עס ווערט וואָהר. און אויף דעם גרויסען לייטער, וועלכער האָט פערבונדען אונזער „הימעל" מיט אונזער „ערד" זענען מיר געווען די עולים, וועלכע האָבען געשטיגען לאַנגזאַם, לאַנגזאַם, שפּעטער אַלץ זיכערער. מען האָט זיך אָבער, ווייזט אויס, אַזוי פערטיפט אין דער עליה, אַז מען האָט נישט אַ טראַכט געטון אַפילו, אַז עס קען קומען אַ גאַנץ נאַטירליכע ירידה.

דעריבער, אַז די ירידה איז פאָרט געקומען, האָט זי אַריינגעבראַכט אַזאַ פערביטערונג, אַזאַ ענטוישונג. אַפילו אין די רייהען פון די אויסגעפרובירטע „בעלי חלומות" האָט זיך כמעט אַ יאוש אַריינגעריסען. אַט די שוואַכע, אויסגעמאַטערטע יורדים האָבען מיט אַ אומגעהויערען קראַפט מיטגעריסען די שטאַרקע מוטיגע קעמפער, די אויסגעצייכנטע סאָלדאַטען זענען בערייט געווען זייערע פּאָזיציעס צו פערלאָזען, אין די ציוניסטישע רייהען איז געוואָרען אַ ווירוואַר, מען האָט אָנגעהויבען צו זוכען פּרעטענזיעס איינער אויפ׳ן צווייטען, מען האָט נישט געזוכט דעם פעהלער, כדי איהם צו פערבעסער׳ן, ביז עס האָט געזיגט דער שכל הישר, די רוהיגקייט, די קאַלטבלוטיגקייט און מען האָט אַ געשריי געטון: גענוג מיט דער פּאַניק!..

מען טרעט צו ווידער צו דער ממשות׳דיגער אַרבייט, צו אַ אומגעהויערער שווערע אַרבייט, וועלכע שטויסט זיך אָן אויף יעדען שריט און טריט אויף גרויסע שטערונגען, ווייל די, וועלכע זענען עולה לארץ געווען מיט אָדער אָהן געלד, נאָר מיט׳ן ווילען זיך אויסצובעסערען די לאַגע און האָבען דאָס דאָרט נישט דערגרייכט, די וועלען זיך אַזוי גיך נישט פערוהיגען. מען קען אויף זיי קיין פאַראיבעל נישט האָבען, דאָס מאַטעריעלע האָבען זיי פערלאָרען און קיין גייסטיגעס האָבען זיי דאָרט נישט געזוכט און נישט געפונען, זיי האָבען נישט מעהר די גרויזאַמע ווירקונג, דער רושם זייערער איז גאָר אָפּגעשוואַכט געוואָרען...

זיי האָבען זיך אָפּגעגאַרט אין חשבון אַ סך בעסער שוין צוריק, עס פעהלט זיי די ארץ-ישראל לופט, די ארץ-ישראל פרייהייט.

די פיהרער אונזערע האָבען זיך שוין ווידער גענומען צו דער אַרבייט. ד״ר וויצמאַן געפינט זיך שוין אויפ׳ן וועג קיין אַמעריקאַ, נחום סאָקאָלאָוו שטעהט אויף דער וואַך אין צענטרום אייראָפּאַ, די קרן היסוד דירעקטאָרען זענען צווישען אונז און געבען אונז, די עקזעקוטיווע-מיטגלידער — יעדער אויף זיין פּלאַץ. עס פעהלט נאָך אָבער אַ קלייניגקייט, אַז אויך די אָרטיגע עסקנים אונזערע זאָלען זיך צואיילען אין זיך שטעלען צום דינסט, דעמאָלט וועלען זיך גיך צוריקקערען די דערשראָקענע חבר׳ים.

מיר גלויבען, דאָס די איינמאַליגע אויסערגעוועהנליכע אַקציע פון הונדערט טויזענד פונט קען און וועט לינדערען דעם קריזיס אין ארץ-ישראל. מיר גלויבען, מיר זענען זיכער, דאָס די ציוניִם און די סימפּאַטיקער וועלען זייער פליכט ערפיהלען און מיט זייער מאַטעריעלער קליינער הילף וועלען זיי געבען דעם מיטעלשטאַנד און די אַרבייטסלאָזע די מעגליכקייט צו בלייבען אין לאַנד, ווייל עס איז נישט ווייט די צייט, ווען עס וועט ווידער איינטרעטען, אויב נישט אויסערגעוועהנליך גוטע, איז דאָך נאָרמאַלע צייטען.

ד״ר א. סאַרנע.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מע־נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1889
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגדס.

איינע פון א סך.

ראַספּוטינ׳ס אַ געליבטע דערצעהלט זכרונות.

אין בודאַפּעשטער צייטונגען האָבען זיך בעוויזען ידיעות, אַז אַ זייער „הויכגעשטעלטע דאַמע פערנעהמט זיך מיט קאַרטען-לייגען אין די אַריסטאָקראַטישע הייזער אין בודאַפּעסט". אַנדערע צייטונגען האָבען צוגעגעבען, אַז די זעלבע אַריסטאָקראַטקע בעשעפטיגט זיך אַלס מעקלערקע פון קאָקאַאין, וואָס ווערט בגובה אַריינגעפיהרט אין די באַלקאַן-לענדער, וואָס איז אין אונגאַרן שטאַרק פערבאָטען. די דאָזיגע דאַמע איז העגריקאַ פּיאַדאַראָוונאַ, די געוועזענע שענסטע באַלעט-טענצערין פון דער מאָסקווער און פּעטראָגראַדער קייזערליכער אָפּערע, וואָס איז יאָהרען לאַנג אויך געווען די געליבטע פון בעריהמטען „בעל מופת" ראַספּוטין...

לעצטענס איז זי אַרעסטירט געוואָרען און ס׳זענען בעקאַנט געוואָרען אינטערעסאַנטע פאַקטען פון העגריקאַס שטורמישער קאַריערע.

אָט וואָס די בחור׳טע דערצעהלט וועגען דעם:

„מיט ראַספּוטינען האָב איך זיך בעקענט אין יאָהר 1910, ווען איך בין געווען אין פּעטראָגראַד מיט׳ן באַלעט פון דער מאָסקווער קייזערליכער אָפּערע. איך האָב אַליין געזוכט צו געפעלען ראַספּוטינען און דורך זיין פּראָטעקציע צו ריכען אַ גרעסערע קאַריערע אַלס אַ באַלעט-טענצערין. אָבער ווי אַזוי ווערט מען בעקאַנט מיט איהם?

באַלד אין ערשטען אַקט פון דער פאָרשטעלונג האָב איך געוואָרפען אויגען אין דער קייזערליכער לאָזשע, געזוכט און געגישטערט ראַספּוטינען.

נאָך דער פאָרשטעלונג האָט די פעטע ראַנגאַדער אַריסטאָקראַטיע מיט׳ן געוועזענעם מלחמה-מיניסטער סוכאָמלינאָוו אָן דער שפּיץ, איינגעאָרדנט אַ גרויסאַרטיגען באַנקעט לכבוד אונז. צום באַנקעט זענען געקומען די אָנגעזעהענסטע מיליטער לייט, גראַפען, פירשטען און סתם וויכטיגע מענשען. אויך דאָ האָב איך געזוכט ראַספּוטינען און איהם נישט געזעהן.

אין מיטען בעסטען טרינקען האָט אימיצער אויסגערופען, אַז ראַספּוטין געהט. באַלד זענען אַלע אויפגעשטאַנען פון זייערע פּלעצער און געבליבען שטעהן פון ביידע זייטען טיש.

ראַספּוטין אין בעגלייטונג פון עטליכע גלחים, איז אַריינגעקומען מיט לייכטע טריט און מיט אַ האַלב-ערנסט און האַלב-שמייכלענדיג פּנים געבענטשט אויפ׳ן איבערצלמען זיך פון די געסט. דער צערעמאָניע-מייסטער, אַ אויבער מיליטער-מאַן, מיט באַקען-באָרד, האָט דעם „פאַטער ראַספּוטין" געבעטען זיצען אויבען-אָן און עס האָבען זיך אָנגעהויבען טאָסטען און בעגריסונגען — צו-ערשט לכבוד דער קייזערליכער פאַמיליע און בעזונדערס פאַר ראַספּוטינען און פאַר דער פּראַוואָסלאַווער קי׳ך.

נאָכ׳ן אָפיציעלען אויפנאַהמע האָט אונזער באַלעט-מייסטער אונז אַלעמען פאָרגעשטעלט פאַר ראַספּוטינען. מיר האָבען זיך פערנייגט פאַר איהם און אַ קוש געגעבען זיין האַנד. עטליכע פון אונז האָט ער געגלעט, און איך האָב אינסטינקטיוו געפיהלט, אַז ראַספּוטין גלעט מיך נישט אַזוי ווי אַנדערע... דאָס איז פאַר מיר געווען אַ שטיקעל בעוויז, אַז איך האָב דעם אַלטען געפאַנגען, און אַזוי איז טאַקע געשעהען...

„נאָכ׳ן גרויספּראַכטיגען באַנקעט איז אַ גרויסער טייל פון די געסט שוין געווען ווייט אָנגעשיכור׳ט און דעמאָלט האָט זיך אָנגעהויבען דער נישט-אָפיציעלער טייל: זינגען, דעקלאַמירען און שפּעטער אויך טאַנצען. אַלס ערשטער האָט מיט מיר געטאַנצט דער באַקען-בערדיגער צערעמאָניע-מייסטער, שפּעטער אויך סוכאָמלינאָוו, וועלכער איז צו מיר געווען זייער ליבענסווירדיג און אויך דערקלעהרט, אַז ער איז איינגאַנצען בערויש׳ט פון מיין שעהנהייט און פון מיין טאַנצען. איך בין געווען זעהר בעריהרט פון דעם קאָמפּלימענט, אָבער איך האָב געזוכט בעקאַנט צו ווערען מיט ראַספּוטינען. איך האָב געבעטען סוכאָמלינאָוו׳ן מיך נאָכאַמאָל צו בעקענען מיט׳ן „הייליגען פאַטער". סוכאָמלינאָוו האָט גלייך דערפילט מיין וואונש און באַלד בין איך געזעסען אין דער געזעלשאַפט פון מיין אידעאַל...

ראַספּוטין האָט זיך זייער דערפרעהט מיט מיין דערנעהנטערן זיך צו איהם און אָנגעהויבען אויסצופרעגען פערשיידענע פּרטים פון מיין פערגאַנגענהייט. לסוף איז ראַספּוטין אויפגעשטאַנען פון זיין פּלאַץ, און אַוועקגעהענדיג האָט ער מיך שטאַרק און דורכדרינגליך אָנגעקוקט.

מיר האָבען זיך גוט פערשטאַנען...

צומאָרגענס נאָכמיטאָג, האָט אַ העלער אין ציווילע מלבושים מיר געבראַכט אַ מתנה — אַ וואונדערבאַרען שעהנעם בראַסלעט, בעצירט מיט טייערע ברילאַנטען און שמאַראַגדען. דער זעלבער העלער האָט מיר אויך איבערגעגעבען אַ בריף, אין וועלכען עס איז געווען אויסגעדריקט אָנערקענונג פאַר מיין טאַנצען... דער בריף איז געווען אונטערגעשריבען פון ראַספּוטינען.

איך האָב צוריקגעשריבען אַ קורצען בריף, אין וועלכען איך האָב מיך שעהן בעדאַנקט ראַספּוטינען סיי פאַר דער מתנה און אויך פאַר זיין אָנערקענונג.

אין פּעטראָגראַד האָבען מיר געשפּילט 8 טעג. 4 פאָרשטעלונגען האָט בייגעוואוינט ראַספּוטין מיט זיין פרויען. טאָג טעגליך האָב איך בעקומען פערשידענע מתנות — דאָס מאָל שוין פון ביידען, אי פון ראַספּוטינען אי פון סוכאָמלינאָוו׳ן... מיט סוכאָמלינאָוו׳ן אָבער האָב איך שפּעטער אָפּגעהאַקט, ווייל אַזוי האָט פערלאַנגט ראַספּוטין.

אויפ׳ן פערלאַנג פון ראַספּוטינען, בין איך מיט׳ן מאָסקווער באַלעט ווייטער נישט געפאָהרען איך בין געבליבען אין פּעטראָגראַד, און דאָ — דערצעהלט ווייטער העגריקאַ פּיאַדאַראָוונאַ,- הויבט זיך אָן אַ בעזונדער קאַפּיטעל אין מיין לעבען. אַ קאַפּיטעל, וואָס ס׳איז שווער זיך צו דערמאָנען די טעג, וואָכען און חדשים. ס׳איז געווען אַ צייט פון שכרות און הפקרות...

מיין ציל האָב איך געהאַט פולשטענדיג דערגרייכט. איך האָב דערגרייכט מעהר ווי פיל איך האָב זיך אַליין פאָרגעשטעלט...

אין משך פון עטליכע יאָהר האָט ראַספּוטין געהאַט חוץ מיר נאָך אַנדערע געליבטע, פון וועלכע איך האָב גאַנץ גוט געוואוסט. די בעציהונגען צווישען אונז ביידען פלעגען אָפט ווערען אָפּגעקיהלט. אָבער דער אַלטער האָט מיך ליבער געהאַט פון אַלע אַנדערע פרויען. צו יענע פלעגט ער אָפט זיין שטרענג, דעספּאָטיש, בעת מיך פלעגט ער בעהאַנדלען מיט אַ בעזונדער עכטונג און מיט פאָטערליכער צערטליכקייט.

די ליבעס פון אקייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

20) פון ל. זאַכער מאַזאָך.

30.

דאָס געלע הייזעל.

דאָס געלע הויז פון דער אַלמנה פּסקאָוו איז גוט בעוואוסט געווען צווישען די דעמאָלדיגע רוסישע אַריסטאָקראַטען און אַריסטאָקראַטקעס פאַר אַ געהיימען און זיכערען אָרט פאַר נישט כשר׳ע ליבעס... מחמת דאָרט האָט אָפט געוויליעט די העכסטע „געזעלשאַפט", האָט די פּאָליציי מורא געהאַט צו פערשטערען אַהין.

דאָרט האָט פריהער געוויליעט בּיראָן אויך מיט פרויען שטילערהייט פון דער קייזערין אַננאַ, זיין געליבטער. און אַהין האָבען געוויסע הויף-דאַמען געבראַכט אָפיצירען פון קאַזאַרמע און מיט זיי פערבראַכט. און דאָרט האָט אויך שובאַלאָוו נישט איינמאָל געוויליעט מיט פרויען.

אָט אין דעם דאָזיגען הויז האָט אויף מאָרגען ביינאַכט בעזאָלט זיך טרעפען די גרעפין בעסטושעוו מיט שובאַלאָוו׳ן.

זי האָט אָנגעטון אַנ׳איינפאַך קלייד פון גרויע זייד, אַ העל בלויען פעלץ, האָט אַרומגעוויקעלט דעם קאָפּ און פּנים מיט אַ געדיכטען שלייער און האָט פערלאָזט איהר פּאַלאַץ.

זי איז נישט געפאָהרען אין איהר שליטען. נאָר צו פוס. ערשט ווען זי איז אַוועקגעגאַנגען עטליכע גאַסען פון איהר פּאַלאַץ, האָט זי גענומען אַנ׳איזוואָשטשיק און געהייסען איהם פאָהרען צו יאַמסקאַי צו.

פאַר דעם געלען הויז האָט זי אָפּגעשטעלט דעם איזוואָשטשיק, איהם בעצאָהלט און אַוועקגעשיקט. דערנאָך האָט זי אָנגעקלאַפּט אין טיר פון הויז.

אַנ׳איינאויגיגער יונג אין אַ פערשמירטען קאָזאַקען-קאַפטאַן האָט פאַר איהר געעפענט די טיר און תיכף צוריק פערריגעלט. אין קאָרידאָר האָט געוואַרט אויף איהר אַ דיקע פרוי, די בעל-הביתטע אַליין, אין אַ שוואַרצער זיידענער קלייד. זי האָט קיין וואָרט נישט געזאָגט, נישט אַ קוק געטון אַפילו אויף איהר, נאָר גלייך איהר אַרויפגעפיהרט אויפ׳ן ערשטען שטאָק און אָנגעוויזען איהר מיט דער האַנד אויף אַ נידריגער טיר און איז באַלד פערשוואונדען.

קענטיג געוועזען, אַז די אַלמנה פּסקאָוו האָט פערשטאַנען, ווי צו פיהרען איהרע עסקים.

די גרעפין האָט אַ דריק געטון די קליאַמקע און געעפענט די טיר, און ווי איבערראַשט איז זי געוואָרען, ווען זי האָט זיך דערזעהן אין אַ צימער, וואָס איז געווען מעבלירט מיט׳ן פיינסטען געשמאַק.

שובאַלאָוו האָט שוין דאָרט געוואַרט אויף איהר.

און בעת ער האָט פון איהר אַרונטערגענומען דעם פעלץ און דעם שלייער, האָט זי זיך אַרומגעקוקט אין דעם צימער מיט אַ צופרידענעם שמייכעל און דערנאָך זיך אָנגערופען:

— אַ קליינער גן עדן פאַר פערליבטע.

זי האָט זיך אַ וואָרף געטון אין אַ ווייכען פאָטעל, וואָס איז געשטאַנען פאַר׳ן ברענענדיגען קאַמין.

— לייגט צו נאָך אַ ביסעל האָלץ — האָט זי געזאָגט.

— ס׳איז דאָך אָבער אַזוי הייס צום דערשטיקט ווערען — האָט שובאַלאָוו בעמערקט.

— אייך איז הייס גראַף, ווייל איהר זענט פערליבט — האָט זי געזאָגט — איהר פערגעסט אָבער, אַז איך בין נישט פערליבט.

— איהר האָט קיין האַרץ נישט, גרעפין.

— פאַר אייך נישט, גראַף.

— און פונדעסטוועגען זענט איהר געקומען?

זי האָט אַ שמייכעל געטון און געענטפערט:

— איך בין געקומען, ווייל איך וויל אָנלערנען מיין מאַן.

— אייער מאַן?

— יאָ מיין מאַן וואָס ריזיקירט מיט דער טריישאַפט פון זיין פרוי צוליב פּאָליטיק.

— זענט איהר אַלע מאָל געווען געטריי אייער מאַן? — האָט שובאַלאָוו נאָך אַ קורצען שווייגען געפרעגט.

— ביז אַהער — אַלע מאָל. אַזאַ נאַר בין איך, ווי איהר זעהט.

ער האָט זיך צולאַכט.

— אַנ׳עולה — האָט ער זיך אָנגערופען.

— פאַרוואָס עפּעס אַנ׳עולה?

— ווייל אַזאַ פרוי ווי איהר זענט, איז ווי די פריהלינגזון. וואָס וואָלט איהר געזאָגט, גרעפין, ווען די זון וואָלט געלויכטען און געוואַרימט נאָר פאַר איין מענשען?

זי האָט אַ שמייכעל געטון.

— גראַף, זאָגט איהר אַזעלכע קאָמפּלימענטען יעדער פרוי?

— די אַנדערע פרויען זאָגט קאָמפּלימענטען מיין צינג און אייך זאָגט מיין האַרץ — האָט ער געענטפערט.

— און דער צאַריצאַ?

— פייניגט מיך נישט! — איז ער מיטאַמאָל צוגעפאַלען צו איהרע הענד און זיי געקושט.

— שלעפט אַרונטער מיין שוך — האָט זי דעמאָלט געזאָגט — פון דעם רעכטען.

ער האָט זיך געשטעלט אויף די קניע און האָט געטון, וואָס זי האָט איהם געהייסען.

— דעם אַנדערען...

האָט ער אַרונטערגעשלעפט דעם אַנדערען.

זי האָט אַרויפגעלייגט איהרע ביידע פיס ביי איהם אויף ביידע אַקסלען.

— נישט שווער, האַ?.. ווי געפעלען אייך מיינע פיס? זענען די צאַריצעס אויך אַזוי קליין? ווי אָנגענעהם ס׳איז אַזוי צו האַלטען די פיס ביי אייך אויף די אַקסעל? רירט זיך נישט! זייט רוהיג!

און פּלוצים האָט זי אַרונטערגעכאַפּט איהרע פיס פון זיינע אַקסעל, איז אויפגעשפּרונגען פונם פאָטעל און האָט זיך איינגאַנצען מיט איהר בויגיגען קערפּער אַ וואָרף געטון אויף שובאַלאָוו׳ן און זיך צוגעדריקט צו איהם.

— איך וויל איהם אָנלערנען מיין מאַן, איך וויל איהם אָנלערנען — האָט זי געפליסטערט הייס, מיט פייער, און האָט איהם געקושט.

און מיט זיין גאַנצער ליידענשאַפט האָט שובאַלאָוו איהר געענטפערט.

שפּעטער, ווען זי האָט זיך געזעגענט מיט איהם, האָט זי זיך אָנגערופען מיט אַ שעלמישען שמייכעל:

— ווי געפעלט אייך, גראַף, מיין מאַנס פּאָליטיק?

האָט ער איהר געענטפערט אין טאָן:

— און אייך, גרעפין?

— נישט שלעכט! — האָט זי זיך פריילעך צולאַכט.

— און מיר געפעלט זי זעהר און זעהר — האָט ער געזאָגט מיט בעגייסטערונג — זיין פּאָליטיק האָט פאַר מיר געעפענט דעם גאָלדענעם טויער פון גן-עדן!..

(פאָרטזעצונג קומט)

PRZYMUSOWE LICYTACJE.

Magistrat m. Łodzi – Wydział Podatkowy niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 10 listopada r.b. między godz. 9-tą rano, a 4-tą po południu odbędą się przymusowe licytacje ruchomości u niżej wymienionych osób za niewpłacone podatki:

(Ciąg dalszy)

8. Binenfeld N., Pusta 9, urządzenie sklepu. —
10. Blicblum S., Nawrot 1, szafa, zegar.
11. Cederbaum Sz., Wólczańska 159, meble
12. Cymer L., Zawadzka 40, meble, rower
13. Dawidowicz T., Rzgowska 7, meble, zegar. —
14. Domanowicz L., SS-wie, Zakątna 85, meble, pianino.
15. Denkowski Z., Przejazd 55, olejny obraz.
16. Erlicij I. L., Al. I Maja 38, 2 krzesła.
17. Epsztajn M, Nawrot 1-a, szafa.
18. Engelman R., Sienkiewicza 53, kredens.
19. Fritsche Z., Rzgowska 59, 100 butelek wódki. —
20. Fogel R., Piotrkowska 174, meble.
21. Frenkel, Piotrkowska 207, meble.
22. Goździecki M., Rokicińska 37, urządzenie sklepu.
24. Gric L., Rzgowska 3, meble, lampa.
25. Goldberg D., Rzgowska 9, 3 korce kartofli. —
26. Gajsenberg M., Rzgowska 37, 2 kapy.
28. Goldrino Ch., Brzozowa 13, lustro.
29. Chojnacki D., Andrzeja 37, meble.
30. Hartman I., Andrzeja 30, meble.
31. Hofman M., Główna 62, meble.
32. Henochowicz I., Nawrot 14, 2 szafy.
33. Job A., Miedziana 5, meble, zegar.
34. Janowska G., Rzgowska 3, meble.
35. Jakubowicz J., Rzgowska 11, maszyna tkacka.
36. Jakubowski I., Piotrkowska 294, szafa, zegar. —
38. Jaskulski C., Pusta 22, kredens.
39. Ickowicz M., Napiórkowskiego 9, szafa
40. Korensztajn Z., Przędzalniana 26, meble, mszyna do szycia.
41. Kac, Piotrkowska 117, meble.
43. Krasucki E., Tylna 12, meble.
45. Kohn M., Rzgowska 3, meble.
46. Krystjan M., Nawrot 93, obraz.
47. Kurant F., Główna 31, garderoba.
49. Korn M., Piotrkowska 117, meble.
50. Kamionka Sz., Andrzeja 13, meble.
51. Kifer L., Andrzeja 37, 3 bufety.
52. Kaufman A., Nowozarzewska 15, meble. —
53. Kutner M., N.-Zarzewska 31, szafa.
54. Landsberg H., Rzgowska 25, meble.
55. Landek O., Nawrot 38-a, kredens.
56. Liberman M., Gubernatorska 36, 2 szafy.
57. Lewinsztajn R., Główna 7, urządzenie sklepu. —
58. Lewenberg Sz., Główna 57, 10 par obuwia. —
59. Laparty St., Piotrkowslka 111, meble.
60. Librach I., Pańska 11, otomana.
61. Lenczner B., Piotrkowska 134, meble.
62. Myśliborscy małż., Rokicińska 43, meble, pianino.
63. Makowerowa D., Wólczańska 117, meble, maszyna do szycia
64. Michalak K., Andrzeja 44, biurko.
65. Myśliborski D., Kilińskiego 86, maszyna do pisania.
66. Meller W., Piotrkowska 92, meble.
67. Myśliborski D., Rokicińska 43, meble.
68. Makower W., Karola 4, meble, zegar
69. Morgentaler L., Główna 51, szafa.
70. Minc B., Zawadzka 23, meble.
71. Nogacki J., Gdańska 137, tremo.
72. Najman A., Podleśna 14, kanapa.
73. Najman A., Podleśna 14, trzcinowy garnitur.
75. Pilarski F., Wólczańska 137, zegar, meble.
76. Pokojowczyk St., Napiórkowskiego 47 tremo.
77. Portnoj J., Zawadzka 23, maszyna do szycia, meble.
79. Rzepecki A., Rzgowska 33, 2 bufety sklepowe.
80. Redlich M., Rzgowska 2, meble.
81. Rozental I., Rzgowska 3, maszyna tremo. —
82. Rajs J., Rzgowska 6, szafa.
83. Ruszkowski J., Orla 9, meble.
84. Rubinsztajn D., Narutowicza 6, meble, waga. —
85. Redlich I., Nowo-Zarzewska 6, kredens
86. Szachno Lewin, Kilińskiego 86, meble.
87. Szcrer H., Sz. Pabjanicka 30, tremo, zegar, bieliźniarka.
88. Szykier S., Andrzeja 46, meble, zegar.
89. Stańczyk W., Napiórkowskiego 81, waga, meble.
90. Sztrauch S., Andrzeja 43, meble.
91. Sandler Sz., Rzgowska 1, meble, zegar.
92. Szwarc H., Henryka 10, 1 mtr. desek.
94. Śmiechowski P., Piotrkowska 118, otomana. —
95. Szefler M., Sz. Pabjanicka 56, urządzenie sklepu.
96. Sarna G., Targowa 55, rower.
97. Tabaksblat I., Kilińskiego 141, meble.
98. Tauman M., Juljusza 6—8, urządzenie biurowe.
99. Wolle małż., Rokicińska 59, meble.
100. Wlazło E., Piękna 25, szafa.
101. Wagner Z., Rokicińska 53, pianino.
102. Wyrzutowicz A., Wodna 15, meble.
103. Warszawski H., Główna 61, tremo.
104. Złotawska A., Zielona 11, 2 kontuary. 8 butelek soku.
105. Jeger Z., Rzgowska 3, meble.
106. Landsberg H., Rzgowska 25, garderoba

„קויפט אויף'ן ארט“.
פּרייזווירדיג
מעבעל
אין רייכסטען אויפוואהל
שפּייזע, שלאף און הערן-צימערן
קיכע, אויך איינצעל-מעבעל
עמפּפעהלט אויף בעקוועמע ראטען-צאהלונגען
די מעבעל-מישלעריי פון
A. Müller
Inh.: G.Günther, Wschodnia 65
„קויפט אויף'ן ארט“. געגר. 1876.

עלטערן!
וואס ווילען זייערע קינדער לערנען אין פאלקס-שולען און ווילען זיי געבען א שטרענג רעליגיעזער ערציהונג, און אויך א געהעריגע מאס יודישע רעליגיעזע בילדונג ווי: חומש, נ"ך, תלמוד, יהדות, היסטאריע, רעדען און שרייבען העבּרעאיש און יודישע בריף ועלבסט צוזאמענשטעלען ווענדט זיך צום העברעאישען לעהרער **י. ד. ראזענפעלד**, וועלכער שטעלט אויס די שווערסטע שילער אלס די בעסטע. ערטיילט אויך פּריוואט לעקציעס צו מעסיגע פּרייזען. „ערפאלג גאראנטירט“! פלאַץ-וואלנאשטשי 6, קווער אפיציגע רעכטס, 2 שטאק. נייע שילער ווערען אנגענומען טעגליך פון 12—3, 7—8
בעט.: פ'וערען אויך אנגענומען אנפענגער. 1029
3 זל. א וואך.

דר. י. הערשפינקעל
Zawadzka 15, tel. 11-87.
ספּעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן אינדערהיים פון 8 ביז 10 פריה און פון 3 ביז 5 נאכמ. אויך אין דער שפּיטאל „פּאמאץ“.

געגנעז בעלוינונג!
געהענדיג פון פּיראמאָוויטשא (אלגינסקא), נארוטאָוויטש, קילינסקי ביז צעגעלניאנא 53, האב איך פערלוירען א בריליאנטענע בראשקע מיט 2 פּערל (איינס פעהלט). דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען געגען הויכע בעלוינונג. צעגעלניאנא 53, וו. 52. 568

ד״ר ל. זוסמאן
17 נאַרוטאָוויטשאַ 17
טעל. 28-83
1310

אכטונג,
צום סעזאן!
די בעוואוסטע פאבריק פון
שאמאט-
אייוועז און קוכען
- פון -
וואָלטשאנסקא 63
איז אויך צום היי-יעהריגען סעזאן פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע שאמאט-אייוועז און קוכען.
ביליג! רעעל און פינקטליך!
1930 מיט אכטונג
ש. ראזענבלום.
פּריוואַט-וואוינונג דזיערנא 24.

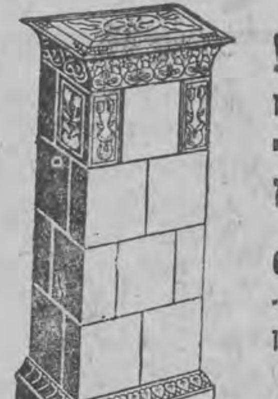

היילפּעדאגאגישע קורסע
פאר שוואכבעפעהיגטע און שווערערציהבארע קינדער. שפּראכשטערונגען
Dr. med. A. SZMIRGELD
נערווען-ארצט. 144
CEGIELNIANA 6, tel. 51-89
אנשרייבען קאן מען זיך יעדען טאג פון 6 ביז 7 אוועגד.

Dr M. Klaczko
KILIŃSKIEGO 117
ספּעצ. פאר אויערן-, נאז- און האלז-קראנקה.
עמפאנגט אין לעטשניצע „פּאמאָץ“ (אלעקסאנדראָווסקא 1) פון 9—11, פון 3—5 נ"מ אין לעטשניצע פעטריק. 62 פון 11—1 און פון 7—8 אוו., אין דערהיים פון 5 7

א מעבלירט צימער
מיט א בעזונדערן איינגאנג אויף מאנאטליך אז פון זאארט איבער צונעבען. — צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „מעבלירט“ 570

Miejski Kinematograf Światowy
Wodny Rynek (Róg Rokocińskiej)
Od wtorku, dn. 2 listopada do 9 listopada r.b.
Dla dorosłych: początek codziennie o godz. 6[30] i 8[45] (w soboty i w niedzielę 5, 6[45] i 8[45])
„POLIKUSZKA“
(Tragedja rosyjskiego chłopa)
Dramat w 6-ciu częściach podług opowieści **Lwa Tołstoja**, osnuty na tle prawdziwego zdarzenia w majątku rodzinnym wielkiego pisarza. W roli głównej **J. M. Moskwin.**
Nad program: DZIADEK MRÓZ (Morozko)
Bajka w 4 częściach o złej macosze, pięknej pasierbicy i dobrym duchu.
Dla młodzieży: początek o godz. 3 i 5 (w soboty i niedziele o godz. 1 i 3-ej p.p.
„Hrabianka Popychadło“
Dramat w 8-miu częściach. W roli głównej MARY PICKFORD.
Nad program: ??? Nad program: ???
Ilustracja muzyczna pod kierunkiem **Ign. Cłapińskiego.**

א שותּף געזוכט.
א לאנגיעהריגער פאבריקאנט פון דער שטרייכגארן-און סיקער-בראנזשע און א פאכמאן-מאניפולאנט מיט א 20-יעהריגע גוט איינגעפיהרטע קונדשאפט, זוכט א שותּף מיט א קאפּיטאל פון צירקא 1500 דאלאר. בעזיצט אויך אייגענעם קאפּיטאל. אפערטען אין „נייעם פאלקסבלאט“ אונטער „ס. ג.“ 565

Dr. Adam GROSGLIK
Aleje Kościuszki 27, tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען.
רענטגען און ליכט-הייל-אינסטיטוט.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד 111

אבאנאמענטס-פּרייז:
אין לאדז: א חודש 4.00 זלאָטעס. מיט דער פּאָסט: א חודש 6 זלאָטעס. אין אויסלאנד סיט 5 פּראצענט טייערער — פאר׳ן אנהאלט פון די אנאנסן איז די רעדאקציע נישט פערענטווארטליך. די מאנוסקריפּטן אין אפען ביי טאג און ביי נאכט.

אנאנסען-פּרייז:
פאר א צייל פעטער שריפט: פאר'ן טעקסט 15 גראשן, פריפאג 20 גראשן, אין טעקסט 30 גר. פריפאג 30 גראשן. נאכ'ן טעקסט 10 גר. פריפאג 15 גראשן. — פאר אויסלענדישע אנאנסן 100 פּראצ. טייערער. מינימום דער שורה — 50 פראצ. טייערער. —

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman